

Nadzór pedagogiczny
System Ewaluacji Oświaty



RAPORT Z EWALUACJI CAŁOŚCIOWEJ

Technikum Mechaniczne nr 1
Bydgoszcz

Kujawsko - Pomorski Kurator Oświaty
Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy

Przebieg ewaluacji:

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji zewnętrznej przeprowadzonej w szkole (lub placówce) przez wizytatorów do spraw ewaluacji.

Ewaluacja polega na zbieraniu i analizowaniu informacji:

- o efektach działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły lub placówki (na podstawie danych informujących o wynikach pracy szkoły (lub placówki) odzwierciedlonych w umiejętnościach, zachowaniach, postawach, działaniach uczniów i w osiągniętych przez nich rezultatach na różnego rodzaju testach, egzaminach),
- o procesach zachodzących w szkole lub placówce (na podstawie danych, które informują o procesach i działaniach zachodzących i podejmowanych w szkole (lub placówce), a decydujących o sposobie funkcjonowania, charakterze szkoły (lub placówki) i przede wszystkim prowadzących do pożądaných efektów),
- o funkcjonowaniu szkoły lub placówki w środowisku lokalnym, w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów (na podstawie danych informujących o sposobie współpracy ze środowiskiem i funkcjonowaniu w środowisku oraz wykorzystaniu tych zasobów w procesie nauczania i uczenia się),
- o zarządzaniu szkołą lub placówką (na podstawie danych informujących o sposobach zarządzania decydujących o jakości działań podejmowanych w szkole lub placówce).

Ewaluacja ma na celu zebranie informacji i ustalenie poziomu spełniania przez szkołę lub placówkę wymagań zawartych w załączniku do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Szkoła lub placówka może spełniać te wymagania na pięciu poziomach:

- Poziom E - oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom D - oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom C - oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom B - oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.
- Poziom A - oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Opis metodologii:

Badanie zostało zrealizowane w dniach 06-12-2012 - 04-06-2013 przez zespół wizytatorów ds. ewaluacji, w skład którego weszli Iwona Andrzejewska, Anna Koziolkiewicz, Tadeusz Dąbrowski.

W trakcie ewaluacji w placówce zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł - dyrektora, uczących w szkole nauczycieli, innych pracowników, uczniów, rodziców, partnerów szkoły i przedstawicieli organu prowadzącego. Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe (ankiety w wersji elektronicznej i papierowej), jakościowe (wywiady indywidualne, grupowe, obserwację i analizę źródeł zastanych). Zestawienie metod, technik doboru próby i liczby osób, które wzięły udział w badaniach znajduje się w tabeli poniżej.

Wywiady grupowe zostały przeprowadzone po realizacji i analizie ankiet, pełniąc wobec nich funkcję wyjaśniającą.

Kategoria badanych/źródła danych	Metoda/technika	Sposób doboru próby	Wielkość próby/liczba obserwowanych jednostek
Dyrektor szkoły	Indywidualny wywiad pogłębiony	nd	nd
	Ankieta elektroniczna (CAWI)	nd	nd
Nauczyciele	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Szkoła, w której pracuję"	Badanie na próbie pełnej	77
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Nauczyciele zróżnicowani pod względem stażu, nauczanego przedmiotu i pracy w zespołach zadaniowych oraz pedagog szkolny	12
Pracownicy niepedagogiczni	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Pracownicy inni niż nauczyciele	10
Uczniowie	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Moja szkoła"	Badanie na próbie pełnej uczniów klas rok niższych od najstarszych	134
	Ankieta elektroniczna (CAWI) "Mój dzień"	Badanie na próbie pełnej uczniów najstarszych klas	130
	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele trzech ostatnich roczników, dobrani losowo oraz przedstawiciele samorządu szkolnego	25
Rodzice	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele rady rodziców i rad klasowych, reprezentujący różne roczniki oraz wszyscy chętni	10
	Ankieta audytoryjna (PAPI)	Badanie na próbie pełnej rodziców uczniów klas rok niższych od najstarszych	49
Partnerzy szkoły, przedstawiciele organu prowadzącego	Wywiad grupowy zogniskowany (FGI)	Przedstawiciele organu prowadzącego i instytucji wskazanych przez dyrektora jako partnerzy	15
Obserwacja zajęć			8
Obserwacja zajęć pozalekcyjnych			
Obserwacja szkoły		Na zewnątrz, przed i po lekcjach, podczas przerw, podczas zajęć pozalekcyjnych	nd
Analiza danych zastanych			

Informacja o placówce

Nazwa placówki	Technikum Mechaniczne nr 1
Patron	
Typ placówki	Technikum
Miejscowość	Bydgoszcz
Ulica	Świętej Trójcy
Numer	37
Kod pocztowy	85-224
Urząd pocztowy	Bydgoszcz
Telefon	523791261
Fax	
Www	www.zsm1.bydgoszcz.pl
Regon	09314779400000
Publiczność	publiczna
Kategoria uczniów	Dzieci lub młodzież
Charakter	brak specyfiki
Uczniowie, wychow., słuchacze	591
Oddziały	23
Nauczyciele pełnozatrudnieni	0
Nauczyciele niepełnozatr. (stos.pracy)	0
Nauczyciele niepełnozatr. (w etatach)	0
Średnia liczba uczących się w oddziale	25.7
Liczba uczniów przypadających na jednego pełnozatrudnionego nauczyciela	
Województwo	KUJAWSKO-POMORSKIE
Powiat	Bydgoszcz
Gmina	Bydgoszcz
Typ gminy	gmina miejska
Liczba mieszkańców	
Wysokość wydatków na oświatę	
Stopa bezrobocia	

Wprowadzenie: obraz placówki

Technikum Mechaniczne nr 1 w Zespole Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego w Bydgoszczy kształci młodzież w zawodach mechanicznych, informatycznych, awionicznych i mechatronicznych. Tradycje szkoły sięgają roku 1908, kiedy to podpisano umowę, na mocy której powołano Cesarsko - Królewską Szkołę Rzemiosł i Przemysłu Artystycznego. W ciągu osiemdziesięciu lat nazwę szkoły zmieniano aż dziesięciokrotnie. W 1989 roku przyjęto obecnie funkcjonującą nazwę, a w 2003 roku do Zespołu włączone zostało X Liceum Ogólnokształcące. Szkoła na stałe wrosła we współczesny wizerunek miasta Bydgoszczy i regionu kujawsko-pomorskiego. Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 usytuowany jest w XIX wiecznym budynku przypominającym zamek w centrum Bydgoszczy. Placówka posiada oprócz sal dydaktycznych i pracowni także salę gimnastyczną, siłownię, dwa śmigłowce Mi-2, samolot Su 22 i Iskra. Chlubą szkoły jest Edukacyjna Baza Lotnicza. W 2008 roku szkoła otrzymała od absolwentki mieszkającej w USA spadek z przeznaczeniem na wyposażenie komputerowe i poszerzenie księgozbioru biblioteki szkolnej. Wynikiem współpracy z absolwentami jest powstanie Stowarzyszenia Absolwentów i Sympatyków Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego.

W związku z szybko rozwijającym się przemysłem i transportem lotniczym w regionie kujawsko – pomorskim, w 2003 roku w szkole wprowadzono kształcenie w zawodach technik mechanik lotniczy i technik awionik. W 2008 roku poszerzono ofertę kształcenia o nowe zawody: technik informatyk i technik mechatronik. Uczniowie Technikum posiadają do dyspozycji nowoczesne pracownie zawodowe przystosowane do przeprowadzania egzaminów zawodowych, pięć pracowni komputerowych w tym pracownię komputerowego wspomaganie projektowania i wytwarzania z oprogramowaniem, jak również sale dydaktyczne wyposażone w sprzęt audiowizualny między innymi rzutniki multimedialne, laptopy, telewizory. Mogą korzystać z nieograniczonego dostępu do Internetu poprzez łącze światłowodowe. Szkoła organizuje i przeprowadza egzamin maturalny oraz potwierdzający kwalifikacje zawodowe również dla absolwentów innych szkół z Bydgoszczy i innych miejscowości. W szkole znajduje się Ośrodek Egzaminacyjny dla zawodów: technik mechatronik, technik mechanik, technik mechanik lotniczy, technik awionik i technik informatyk.

Nauczyciele prowadzą w szkole standaryzację zadań egzaminacyjnych przygotowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną z Gdańska w zawodach lotniczych, co świadczy o ich profesjonalizmie. Wspólnie planują i realizują zadania dydaktyczne i wychowawcze, systematycznie doskonalą swój warsztat pracy poprzez udział w studiach podyplomowych, kursach i warsztatach. Efektywna współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami, firmami, zakładami pracy pozwala w ramach praktyk zawodowych dla uczniów realizować podstawę programową w danym zawodzie. Uczniowie nabywają nowe umiejętności praktyczne w oparciu o najnowocześniejsze rozwiązania techniczne wykorzystywane w firmach. Szkoła wyposaża uczniów w wiedzę i umiejętności, kształtuje pożądane postawy i przygotowuje do pracy lub studiów wyższych. Rozwijanie dodatkowych umiejętności ma pomóc po ukończeniu szkoły i zdobyciu zawodu, odnaleźć się na rynku pracy. Przyjęta koncepcja pracy służy rozwojowi uczniów, osiąganiu przez nich wysokich wyników kształcenia oraz nabywaniu umiejętności społecznych. Wpływa również na budowanie pozytywnego wizerunku szkoły w środowisku. Szeroka oferta edukacyjna oraz stosowane metody pracy pozwalają rozwijać różnorodne zainteresowania uczniów w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych. Uczniowie są inicjatorami szeregu działań podejmowanych na rzecz własnego rozwoju i rozwoju szkoły. Jako przykłady warto wskazać organizację konferencji interdyscyplinarnej dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, wojewódzkiego konkursu grafiki komputerowej, licznych akcji krwiodawstwa i charytatywnych. Szkoła jest postrzegana w środowisku jako dbająca o jakość uczenia się. Rodzice oraz partnerzy placówki dostrzegają liczne uroczystości, konkursy i inne działania podejmowane na jej terenie. Doceniają udział młodzieży w imprezach artystycznych, akcjach charytatywnych, targach edukacyjnych, organizowanych przez instytucje i organizacje działające w środowisku. W życiu szkoły uczestniczą również pracownicy niepedagogiczni, którzy wymieniają się doświadczeniami, uczą się sposobów i form współpracy zwłaszcza w procesie wychowawczym.

Więcej szczegółowych informacji o szkole znajdują Państwo w poniższym raporcie, do lektury którego zachęcamy.

Wyniki ewaluacji:

Obszar: Efekty

Wymaganie: *Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe*

Komentarz:

W szkole analizuje się wyniki egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Nauczyciele w swojej pracy uwzględniają wnioski z prowadzonej analizy jakościowej i ilościowej, które przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia. W szkole łączy się dwie strategie analizy wyników: analiza na poziomie wyników pojedynczych uczniów z analizą na poziomie zespołów klasowych, na poziomie szkoły, województwa i kraju.

Prawie wszyscy ankietowani nauczyciele (73/76) stwierdzili, że znają wnioski z analizy wyników egzaminów zewnętrznych z poprzedniego roku szkolnego, natomiast 4/76, iż dotyczyły one bezpośrednio zakresu ich przedmiotu. Analiza wyników omawiana jest przez zespoły przedmiotowe, a wnioski przedstawione są na radzie pedagogicznej. Nauczyciele podczas wywiadu stwierdzili, że wyniki z prowadzonych analiz uwzględniane są w dalszej pracy. Działania, które podejmują nauczyciele mają na celu lepsze przyswajanie wiedzy poprzez: ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem, stosowanie zasady stopniowania trudności (uczniowie analizują zapisy zadań rozwiązując zadania łatwiejsze i przechodząc do zadań trudniejszych).

Dyrektor szkoły w wywiadzie potwierdził działania nauczycieli, dodając, że obejmują one również analizę mocnych i słabych stron uczniów (diagnoza i ewaluacja początkowa, semestralna i końcoworoczna), planowanie pracy w oparciu o wyniki analizy wstępnej, diagnozowanie na bieżąco wartości dodanej (testy, sprawdziany, odpowiedzi ustne), planowanie metod pracy grupowej (metoda projektu) i pracy indywidualnej ucznia, motywowanie uczniów do poszerzania wiadomości, stosowania korelacji międzyprzedmiotowej (matematyka - fizyka – elektrotechnika).

Wdrożone działania mają na celu: modyfikację organizacji zajęć (zmiana rozkładu godzin w cyklu nauczania, aby uczniowie kończąc zajęcia w klasie 2 mieli z kontakt z przedmiotem w klasie 3 i 4), modyfikację planów kształcenia pod kątem treści, które sprawiają trudności, zmiany metod nauczania pod kątem opanowania umiejętności określonych w standardach egzaminacyjnych, konieczność weryfikacji materiałów dydaktycznych w tym podręczników. W ramach egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe nauczyciele podejmują i wskazują na działania: praca na zajęciach z arkuszami egzaminacyjnymi z wykorzystaniem arkusza analizy stworzonego w szkole, poświęcanie więcej czasu na zagadnienia trudniej przyswajalne przez uczniów, wprowadzanie nowych pojęć zgodnie z założonym rozkładem materiału. Istotnym elementem tych działań i analiz jest współpraca między zespołami oraz nauczycielami poszczególnych przedmiotów również humanistycznych. Nauczyciele w wywiadzie stwierdzili że, działania które podjęli w tym i poprzednim roku szkolnym wynikające z **wniosków dotyczących analizy wyników egzaminów zewnętrznych, przyczyniły się do wzrostu efektów kształcenia.**

Działania te obejmują również: prowadzenie zajęć w ramach projektu "Zawodowe Horyzonty 3", e - learningowych, konkursów internetowych, kółek zainteresowań, konsultacji zajęć wyrównawczych, realizacji godzin samorządowych (zajęcia dla uczniów o mniejszych możliwościach) pomocy koleżeńskiej między uczniami oraz 19 godziny wynikającej z art. 42 Karty Nauczyciela. Dyrektor szkoły stwierdził, że analiza wyników ma również wpływ na uelastycznienie programu nauczania, planowania i doskonalenia jakości pracy, zapewnienia każdemu uczniowi możliwości poszerzenia wiedzy w obszarach, w których występują braki oraz wspierania uczniów w procesie samokształcenia poprzez konsultacje indywidualne.

Większość ankietowanych nauczycieli (66/76) stwierdziła, że indywidualnie analizuje wyniki uczniów pod kątem swojego przedmiotu, kładąc nacisk na elementy, które sprawiły największą trudność na egzaminie. Dwóch nauczycieli zwróciło uwagę na motywację, zachęcając uczniów do nauki w rozmowach indywidualnych. Jedno wskazanie dotyczyło prowadzenia zajęć pozalekcyjnych mających na celu wyrównanie zaległości uczniów oraz zajęcia dodatkowe – poszerzające wiedzę dla uczniów zainteresowanych. Dyrektor szkoły potwierdził, że w szkole

są analizowane wyniki egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Podał przykłady wdrożonych wniosków, które obejmowały: zajęcia wyrównawcze z przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących np. w ramach projektu "Zawodowe Horyzonty - 2" i "Zawodowe Horyzonty - 3" np. język polski, język angielski, matematyka, informatyka, konsultacje z przedmiotów maturalnych i zawodowych, zorganizowanie fakultetów - z przedmiotów egzaminacyjnych i maturalnych, prowadzenie kół zainteresowań jako efekt analizy wyników nauczania, udział w konkursach szkolnych, miejskich i ogólnopolskich mających na celu poszerzenie wiedzy, również udział w wykładach organizowanych przez uczelnie bydgoskie np. matematyki, fizyki, mechatroniki; udział w zajęciach laboratoryjnych na UTP, UKW - mechanika i mechatronika, informatyka dotyczył starań w celu doboru praktyk pod kątem specjalizacji i przyszłej pracy młodzieży. Dyrektor szkoły w ankiecie stwierdził, że w **szkole stosuje się jakościowe i ilościowe metody analizy**. Dane z egzaminów zewnętrznych są analizowane ilościowo ze względu na: wynik klasy, miejsce szkoły w stosunku do średniej wojewódzkiej i krajowej, indywidualny wynik ucznia na tle klasy i szkoły, analiza informacji przekazanych przez OKE, treści egzaminu, wyników testu – poziom szkoły, wyników w standardach – na poziomie klasy, wyników zadań – na poziomie klasy, kompleksowa interpretacja uzyskanych wyników – poziom klasy. Badane są wyniki w skali staninowej na przestrzeni lat od 2003 r., różnica wyników na poziomie klas, wartość modalna.

Analizowane jest opanowanie umiejętności w poszczególnych standardach - kartoteka testu. Analizie ilościowej podlegają wyniki odchyłeń standardowych, minimum i maximum, mediana, dominanta, łatwość i zdawalność w porównaniu do szkoły, miasta i wyników przedstawionych przez OKE. Dane z egzaminów zewnętrznych są analizowane jakościowo ze względu na: treści egzaminu, wyników testu – poziom szkoły, wyników w standardach – poziom klasy, wyników zadań – poziom klasy, kompleksowa interpretacja uzyskanych wyników – poziom klasy, wskaźnik łatwości zadań otwartych i zamkniętych, trudności zadań otwartych i zamkniętych, standardów egzaminacyjnych. Analizie podlega również wyposażenie w środki dydaktyczne, programy komputerowe szkoły w celu podniesienia jakości pracy szkoły. Wprowadzono doskonalenie zawodowe nauczycieli dotyczące analizy wyników egzaminów pod względem jakościowym oraz dostosowania wymagań nauczycieli do możliwości ucznia. Analizowany jest dobór programów szkolnych i podręczników pod kątem zgodności z wymaganiami zawartymi w wymaganiach egzaminacyjnych i w podstawie programowej.

Dyrektor stwierdził, że w szkole łączy się dwie strategie analizy wyników: **analiza na poziomie wyników pojedynczych uczniów z analizą na poziomie zespołów klasowych, na poziomie szkoły, województwa i kraju**. Z analizy dokumentów szkoły wynika, że wyniki z egzaminu zewnętrznego są analizowane jakościowo i ilościowo. Potwierdzeniem zapisów są sprawozdania z posiedzenia Rady Pedagogicznej analitycznej, sprawozdania zespołów przedmiotowych (w formie wniosków i efekty ich wdrożenia) oraz arkusz organizacji pracy szkoły. W wywiadzie grupowym partnerzy szkoły stwierdzili, że efekty kształcenia w szkole są coraz lepsze, wskazują na wysoki poziom nauczania w szkole, uczniowie otrzymują stypendia, biorą udział w konkursach, konstruują mini roboty, współpracują z uczelniami wyższymi. Zwrócili też uwagę na niższe wyniki egzaminów zawodowych, w zawodach technik awionik, mechanik lotniczy i technik mechanik.

Poziom spełniania wymagania: B

W szkole analizuje się osiągnięcia uczniów uwzględniając ich możliwości rozwojowe. Na podstawie analizy osiągnięć formułowane i wdrażane są wnioski, które nie w pełni przyczyniają się do wzrostu efektów kształcenia. Nauczyciele dostrzegają możliwość uzyskania przez uczniów lepszych wyników. Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności zgodnie z podstawą programową a zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe jest średnia.

W opinii partnerów i samorządu szczególnie istotne umiejętności nabywane przez uczniów w szkole to: ścisła wiedza techniczna, dobre podstawy teoretyczne, w ramach przygotowania zawodowego wiedza teoretyczna przekładająca się na praktyczną. Ich zdaniem wszystko jest istotne w procesie nauczania i realizacji podstawy programowej. Większość (64/76) ankietowanych nauczycieli oceniła stopień opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności opisanych w podstawie programowej wysoko (7-8 w ośmiostopniowej skali), 11 wskazuje na średni stopień opanowania wiadomości i umiejętności (5-6 w ośmiostopniowej skali), zaś 2 respondentów wskazało na niski stopień (3 w ośmiostopniowej skali). Z analizowanej dokumentacji wynika, że w ciągu ostatnich dwóch lat odsetek uczniów niepromowanych wzrósł. W celu poprawy efektów kształcenia wprowadzono programy naprawcze. Jednym z nich jest „Przeciwdziałanie wagarom”- mający na celu podniesienie wyników w nauczaniu.

Wszyscy (76/76) ankietowani **nauczyciele** deklarują, że **dokonują analizy osiągnięć uczniów**. Dyrekcja szkoły podczas wywiadu i ankietowani nauczyciele (76) wskazują na analizowanie bieżących osiągnięć uczniów za pomocą sprawdzianów, prac klasowych, testów (47), analizowanie dokumentów wychowawczych (13), prowadzenie rozmów z uczniami (13), prowadzenie badań diagnostycznych (10), analizę próbnych wyników egzaminów maturalnych i potwierdzających kwalifikacje zawodowe (6). Nauczyciele stwierdzają także, że analizują wyniki z egzaminów zawodowych teoretycznych i praktycznych, prowadzą analizę porównawczą osiągnięć ucznia w technikum z osiągnięciami w gimnazjum. Z analizowanej dokumentacji – protokołów, sprawozdań, teczek wychowawców – wynika, że zgodnie z przyjętymi harmonogramami lub w zależności od potrzeb, prowadzone są wskazane wyżej formy analizy, a ponadto potwierdzono analizowanie ocen semestralnych i końcoworocznych, osiągnięć uczniów w konkursach przedmiotowych i zawodach sportowych, losy absolwentów. Nauczyciele oraz dyrektor w wywiadzie stwierdzili, że analizując osiągnięcia szkolne uczniów, **uwzględniają ich możliwości rozwojowe**, które znają z ankiet prowadzonych wśród rodziców, opinii i orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, poradni specjalistycznych, rozmów z pedagogiem i obserwacji uczniów prowadzonych na lekcjach i zajęciach dodatkowych. W szkole zdaniem nauczycieli odbywają się zajęcia dla uczniów zdolnych, zainteresowanych przedmiotem, zajęcia wyrównawcze dla uczniów mających problemy w nauce, konsultacje indywidualne. Uwzględniając możliwości rozwojowe uczniów w ramach organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej tworzy się Karty Indywidualnych Potrzeb Uczniów, Programy Działań Wspierających, Indywidualne Programy Edukacyjno - Terapeutyczne, prowadzone są zajęcia rewalidacyjne dla uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, zajęcia nauczania indywidualnego.

Zdecydowana większość (108/134) ankietowanych uczniów klas III wskazała, że zajęcia, w których uczestniczyli były średnio trudne (4-6 w ośmiostopniowej skali), dla 18 były bardzo trudne (7-8 w ośmiostopniowej skali), zaś dla 8 bardzo łatwe (1-2 w ośmiostopniowej skali). Na podstawie analizy porównawczej opinii ankietowanych uczniów klas IV (130) dostosowanie zajęć, w których uczestniczyli do ich możliwości było niższe niż w innych porównywanych placówkach tego samego typu. Nauczyciele podczas wywiadu wymienili następujące wnioski z analizy osiągnięć uczących się: oceniamy wiedzę uczniów pod kątem wiadomości, które nie zostały przez nich opanowane i nad którymi należy popracować, przed egzaminami zawodowymi analizujemy zadania z przykładowych arkuszy egzaminacyjnych, uczymy właściwej interpretacji tematów maturalnych z j. polskiego. W wywiadzie dyrektor szkoły oraz nauczyciele podają, że **w szkole wdrażane są wnioski z analizy osiągnięć uczących się a dotyczą one przyswajania wiedzy i poprawy wyników nauczania**. Ponadto dyrektor szkoły poinformował, że wnioski dotyczą kształcenia umiejętności pracy w grupie, indywidualnej pracy z uczniem, motywowaniem ucznia do nauki, wskazywania kierunków rozwoju uczniom, kierowania uczniów do poradni specjalistycznych. Wnioski te zostały wykorzystane w planowaniu pracy zespołów przedmiotowych i wychowawczych. Uczniowie w wywiadzie stwierdzili, że **nauczyciele wierzą w ich możliwości wskazując na indywidualne podejście do ucznia, możliwość poprawy sprawdzianów w ustalonym terminie, motywowanie do nauki**. Zdecydowana większość (47/49) rodziców zarówno w ankiecie jak i w wywiadzie podaje,

że nauczyciele wierzą w możliwość uzyskania przez ich dzieci lepszych wyników w nauce, poprzez uczestniczenie w dodatkowych zajęciach z matematyki i przedmiotów zawodowych; wykorzystanie pomocy dydaktycznych; przekazywanie w e-dzienniku komunikatów, co dana grupa ma do zrobienia; informowanie na wywiadówkach o postępach w nauce. Zdecydowana większość (71/77) ankietowanych nauczycieli wskazuje, że uczniowie w większości są zdyscyplinowani (7-8 w ośmiostopniowej skali); 66 jest zdania, że są zaangażowani i aktywni (7-8 w ośmiostopniowej skali); 62 uważa, że uczniowie wykazują chęci do nauki (7-8 w ośmiostopniowej skali) i 58, że przejawiają własną inicjatywę (7-8 w ośmiostopniowej skali). W opinii dyrektora szkoły wnioski z analizy osiągnięć edukacyjnych uczniów zdecydowanie przekładają się na wzrost efektów kształcenia. Wprowadzono we wszystkich klasach drugich, trzecich i czwartych dodatkową godzinę matematyki; dla 420 uczniów zajęcia wyrównawcze i dodatkowe w ramach projektów; zajęcia indywidualne dla uczniów zdolnych; nowe koła zainteresowań np.: muzyczne. Podjęte **działania przyczyniły się do wzrostu wyników egzaminów zewnętrznych, polepszenia wyników nauczania**, zwiększenia ilości uczniów biorących udział w konkursach i olimpiadach oraz wysokie lokaty zajmowane w tych konkursach.

Wyniki egzaminu maturalnego potwierdzają poprawę efektów kształcenia natomiast **średnia zdawalność egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe** od trzech lat utrzymuje się na poziomie 40%. Spadek zdawalności zaobserwowano w zawodach: technik mechanik lotniczy, technik mechanik, zaś w zawodzie technik awionik przez dwa lata zdawalność wynosiła 0% a w ubiegłym roku wzrosła do 55%.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Uczniowie są aktywni*

Komentarz:

Uczniowie są zaangażowani w obowiązkowe i pozalekcyjne zajęcia organizowane przez szkołę. Podejmują inicjatywy dotyczące ich własnego rozwoju i rozwoju szkoły, które szkoła stara się w miarę możliwości realizować. Wszyscy pracownicy szkoły są otwarci na pomysły młodzieży. Działania uczniów są znane także w środowisku lokalnym.

Prawie wszyscy ankietowani nauczyciele (71/76) stwierdzili, że **uczniowie są zaangażowani w zajęcia pozalekcyjne prowadzone w szkole**. Według nich uczniowie aktywnie pracują indywidualnie i w grupach, wykazują zainteresowania i umiejętności praktyczne wykraczające poza podstawy programowe, często wychodzą z inicjatywą opracowania tematów w formie prezentacji multimedialnych, projektów i referatów. Nauczyciele wskazali na udział w turniejach szachowych organizowanych w szkole, prowadzenie uroczystości szkolnych (np. Andrzejki, Mikołajki, bal dla dzieci pracowników szkoły (przygotowanie dekoracji, oprawa muzyczna, Mikołaj), redagowanie szkolnej gazetki, przygotowanie i uczestniczenie w akcjach charytatywnych tj. Orkiestra Świątecznej Pomocy, zbieranie darów dla schronisk, uczestniczenie w akcji Honorowego Krwiodawstwa. Uczniowie również biorą udział w projektach edukacyjnych "Comenius", "Zawodowe Horyzonty", uczestniczą w zawodach sportowych, konkursach przedmiotowych, chętnie uczestniczą w wycieczkach przedmiotowych do Planetarium, Obserwatorium Astronomicznego, Centrum Nauki Kopernik, aktywnie działają w samorządzie szkolnym, organizują koncerty przy udziale orkiestry szkolnej. Współpracują z uczelniami wyższymi, wspólnie ze studentami realizują projekty. Uczestniczą też w pokazach lotniczych oraz w targach edukacyjnych organizowanych w naszym mieście. Wyjeżdżają na pokazy lotnicze do Berlina. W ramach grantów oświatowych i prac dyplomowych wykonali rowery udziwnione prezentując je na festynach, uroczystościach w mieście. **Działania uczniów znane są w środowisku lokalnym.**

Nauczyciele w ankiecie wskazali, że **uczniowie** angażują się w zajęcia pozalekcyjne prowadzone w szkole i systematycznie w nich uczestniczą. W opinii uczniów kl. III – 72/134 i kl. IV – 70/130 uważa, że tylko niektóre zajęcia są wciągające, ale zdarza się to dość rzadko, duża część zajęć lekcyjnych (choć nie wszystkie) jest

wciągająca i angażująca ich dla uczniów klasy - III 47/134, i klasy IV – 41/130, natomiast dla 13 uczniów z kl. III i 5 z klasy IV prawie wszystkie lub wszystkie zajęcia bardzo ich angażują, tylko nieliczne są nudne. Podczas w większości obserwowanych zajęć (6/8) zauważono, że zdecydowana większość uczniów chętnie angażuje się w lekcje, natomiast na pozostałych zajęciach zaangażowanych było kilku uczniów. Jedna trzecia ankietowanych uczniów 49/130 wskazuje, że sporo zajęć jest interesujących, dla 28 badanych niemal wszystkie zajęcia pozalekcyjne są wciągające a tylko nieliczne są nudne, dla kolejnych 28 rzadko są to zajęcia, które wciągają, zaś dla 25 są one nudne. Ankietowani uczniowie klas IV 58/134 wskazują, że niemal wszystkie zajęcia bardzo ich angażują, ponieważ są interesujące, tylko nieliczne są nudne natomiast 46 wskazuje, iż rzadko zdarza się aby zajęcia były ciekawe, a 20 uczniów uważa, że zajęcia nie są interesujące w przeciwieństwie do 10, którzy uważają, że dla nich zajęcia są wciągające i potrafią się w nie zaangażować. Nieco ponad połowa ankietowanych uczniów klasy III (73/134) uważa, iż ma wpływ na to, co się dzieje w szkole, natomiast 61 jest innego zdania. Uczniowie wskazali, że podczas prowadzonych zajęć mają wpływ na atmosferę w klasie (76), sposób pracy (65) oraz na zakres omawianego materiału (35). Zaś 19 uważa, że nie ma wpływu na organizację zajęć.

Ponad połowa ankietowanych uczniów (71/130) klas IV stwierdziła, że wpływ na organizację i przebieg zajęć ma stosunek nauczycieli do uczniów. Natomiast mniej niż połowa 53 uważa, że ma wpływ na przebieg lekcji i jej organizację. Zdaniem 41 uczniów mają wpływ na prowadzenie i planowanie zajęć oraz na zakres omawianego materiału, zaś dla 27 ważne jest wyposażenie. W wywiadzie uczniowie stwierdzili, że mają wpływ na możliwość rozwijania się poprzez zgłaszanie swoich propozycji zajęć, w których chcą uczestniczyć. Z ich inicjatywy funkcjonuje kółko fotograficzne, grupa taneczna, orkiestra, chór mieszany, organizowane są spotkania z różnymi ciekawymi osobami, np. Sybirakami. Odbłyły się turnieje: szachowy, historyczny dla klas I i II, zawody sportowe (w piłkę ręczną, nożną) również mają miejsce wyjscia do kina, teatru, wycieczki. Uczniowie nagrali film prezentujący ich szkołę. W wywiadzie stwierdzili, że **szkoła realizuje pomysły i inicjatywy zgłaszane przez nich**. Powyżej wymienione inicjatywy zostały wysłuchane i zrealizowane. Według badanych nie wszyscy jednak mogą brać udział w zajęciach pozalekcyjnych ze względu na dojazdy do szkoły z innych miejscowości. Powodem odrzucenia pomysłów była niewystarczająca liczba chętnych. Nauczyciele w wywiadzie potwierdzili, że szkoła realizuje działania zainicjowane przez uczniów. Za przykłady podali: utworzenie koła CAD-CAM (projektowanie-robotyka), opracowanie szkolnej strony internetowej w zakresie nauki języka rosyjskiego - zawierającej scenariusze lekcji, kontynuowanie konkursu pn. "Starożytność na wesoło", uczniowie zainspirowali do utworzenia pracowni płatowca (pojawienie się eksponatów samolotowych), tworzenie i wydawanie gazetki szkolnej, powstał zespół muzyczny. Dyrektor szkoły potwierdził wypowiedzi nauczycieli. Wskazał również na otwarcie koła muzycznego (powstał zespół THE FRINGE), który reprezentuje szkołę na zewnątrz poprzez uczestnictwo w imprezach szkolnych i pozaszkolnych. Uczniowie mają wpływ na zmianę szaty graficznej gazetki szkolnej, która jest wydawana w dwóch językach: polskim i niemieckim, na prośbę uczniów organizowane są wycieczki edukacyjne np. zwiedzanie zakładów pracy w ramach rozwoju zawodowego oraz wyjścia na Drzwi Otwarte na uczelnie. Według ankietowanych rodziców (21/49) dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach pozalekcyjnych natomiast 17 twierdzi, że ich dzieci nie uczestniczą. W wywiadzie rodzice i partnerzy szkoły poinformowali, że uczniowie mają świadomość, iż ich pomysły są wysłuchane i w miarę możliwości realizowane. Podczas obserwacji placówki zauważono, że na poszczególnych piętrach zamontowane są ekrany telewizyjne, na których wyświetlane są filmy dotyczące życia szkoły, na ścianach korytarzy znajdują się gabloty z informacjami o osiągnięciach uczniów w konkursach szkolnych, uroczystościach oraz plakaty i plansze, będące przykładami aktywności uczniów.

Poziom spełnienia wymagania: A

Uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa, znają i akceptują obowiązujące w szkole normy zachowania. Wychowawcze działania szkoły wynikają z diagnozy zachowań uczniów i zagrożeń, a ich skuteczność jest analizowana. Uczniowie podczas zajęć zachowują się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi. Szkoła jest palcówką bezpieczną, przyjazną uczniom.

Nieco ponad połowa ankietowanych uczniów klas III (75/134) stwierdziła, że czuje się bezpiecznie na terenie szkoły poza zwykłymi godzinami jej pracy (np. po zajęciach pozalekcyjnych lub kiedy przychodzą na boisko), 6 jest zdania, że nie jest bezpiecznie, a 53 nie bywa na terenie szkoły poza godzinami jej pracy. Uczniowie stwierdzili także, że w ciągu ostatniego roku szkolnego doszło do niewłaściwych zachowań wobec drugiej osoby, np. inni uczniowie obrażali ucznia (29), obrażana była osoba z jego klasy (52), doszło do dewastacji rzeczy osobistej (14), lub należącej do innej osoby z klasy (23). Uczniowie zwrócili uwagę na zdarzenia typu potrącenia, uderzenia (28) oraz na kradzież rzeczy osobistej (18). Również zdaniem 10 respondentów miało miejsce odtrącenie ucznia przez innych, natomiast połowa (69) stwierdziła, że żadne z powyższych zdarzeń nie miało miejsca. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas IV (121/130) czuje się bezpiecznie podczas lekcji i na przerwie. O kwestii bezpieczeństwa rozmawiano także z pracownikami niepedagogicznymi, którzy w wywiadzie stwierdzili, że w ramach zachowania bezpieczeństwa w szkole funkcjonuje monitoring (około 48 kamer). Wejście do szkoły jest nieustannie monitorowane co gwarantuje, że na teren szkoły nie mogą wejść osoby z zewnątrz nie będące uczniami szkoły. Monitoring obejmuje również swym zasięgiem korytarze szkolne oraz przyległe tereny. Wszyscy pracownicy przeszkoleni zostali w zakresie BHP, pierwszej pomocy, ppoż. W szkole funkcjonuje ubezpieczenie grupowe. W każdym dniu tygodnia dyżury pełni pielęgniarka szkolna. Nauczyciele podczas przerw pełnią dyżury parami (kobieta i mężczyzna) ze względu na możliwość sprawdzenia toalet dla dziewcząt i chłopców. Pracownicy stwierdzili, że na terenie szkoły sporadycznie dochodzi do niewłaściwych zachowań. Dotyczy to palenia papierosów w toaletach oraz agresji słownej i fizycznej na korytarzach.

Większość ankietowanych uczniów (121/134) **zna zasady właściwego zachowania obowiązujące w szkole.** W wywiadzie, uczniowie potwierdzili, że mają wiedzę na temat swoich praw, obowiązków i zakazów. Do swoich praw zaliczają: prawo do nauki, informacji, prawo do korzystania z pomocy naukowych, głosu i wyznania. Natomiast według nich do obowiązków należy chodzenie do szkoły, systematyczne odrabianie lekcji, uczenie się, dbanie o mienie szkoły i jej dobre imię. W szkole uczniowie potrafią dostosować się do obowiązujących zakazów do których zaliczają: zakaz palenia papierosów, chodzenie w kurtkach na zajęciach, korzystanie z telefonów komórkowych na lekcjach. Zakaz dotyczy również jedzenia i picia na lekcjach, głośnego zachowywania się oraz używania wulgaryzmów. Uczniowie artykułują, że wszyscy nauczyciele zwracają uwagę na niewłaściwe zachowania i ubiór uczniów w szkole. Nauczyciele w wywiadzie wskazują na częste palenie papierosów, oklejanie ścian nalepkami, agresję fizyczną. Często po zajęciach z w-f pojawia się również agresja słowna. Rzadko zdarza się uczniom opuszczanie terenu szkoły podczas zajęć szkolnych. W szkole zachowana jest dyscyplina. Na wszystkich obserwowanych zajęciach (8) nauczyciele dbali o fizyczne bezpieczeństwo uczniów. Z obserwacji placówki wynika, że uczniowie bezpiecznie spędzają przerwy, a po zakończonej przerwie zajmują miejsca przed klasami, ustawiając się w grupach. Zdarza się usłyszeć pojedyncze niewłaściwe słownictwo.

W wywiadzie nauczyciele stwierdzili, że podejmują analizę działań mających na celu eliminowanie zagrożeń w szkole, a w razie potrzeby są one modyfikowane. Zwracają uwagę na zachowania agresywne, wygląd uczniów; wymieniają uwagi i prowadzą rozmowy w zespołach wychowawczych i w pokoju nauczycielskim. Kontrolują toalety (palenie papierosów, narkotyki). Prowadzą z uczniami dyskusję na lekcjach wychowawczych, pogadanki na temat zagrożeń. Współpracują z policją, strażą miejską (zapobieganie patologiom), współpracują z rodzicami i ich pedagogizują. Organizują spotkania indywidualne uczniów i rodziców z pedagogiem, z nauczycielami i wychowawcami klas. Respondenci wskazali na potrzebę modyfikacji działań dotyczących agresji i dopalaczy.

W szkolnym planie profilaktyki i wychowawczym wprowadzono zmiany dotyczące powiadamiania rodziców, policji, pogotowia w przypadku konieczności. Również pracownicy niepedagogiczni w wywiadzie stwierdzili, że zakazy względem uczniów dotyczą: siadania na korytarzach na schodach i na podłodze podczas przerw, palenia papierosów, spożywania napojów alkoholowych, zażywania narkotyków i środków odurzających, chodzenia

w kurtkach po szkole, opuszczania terenu szkolnego w czasie przerw. Wskazali też na niewłaściwe zachowania, dotyczące palenia papierosów i próby złego zachowania przez nowo przyjętych uczniów. Według nich są to zdecydowanie działania sporadyczne, które dzięki współpracy wszystkich podmiotów są szybko niwelowane i przynoszą pożądane efekty. Pracownicy niepedagogiczni stwierdzili również, że mają pewne oczekiwania względem uczniów. Najczęściej wskazywali na kulturę osobistą, szacunek do siebie i do pracowników szkoły, spokojne poruszanie się po szkolnych korytarzach, nie używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią, otwarcie na pomoc drugiego człowieka, tolerancja niepełnosprawności, dobre podejście do uczniów posiadających orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Większość ankietowanych nauczycieli (68 z 77 wskazań) stwierdziło, że podejmowane przez nich działania wychowawcze uwzględniają inicjatywy uczniów. Nauczyciele w wywiadzie twierdzą, że uczniowie mają wpływ na wybór tematyki godzin wychowawczych (np. rozmowy na temat umiejętności interpersonalnych, umiejętności komunikacyjnych), planowanie wycieczek szkolnych pod kątem terminów i miejsc, opiniują regulamin wycieczek. Uczniowie organizują przedstawienia w przedszkolach, gimnazjach (występy orkiestry, zespołu muzycznego). Proponują udział w akcjach organizowanych przez instytucje np.: Orkiestra Świątecznej Pomocy, Honorowe Krwiodawstwo, Dzień bez przemocy, Góra Grosza. Zgłaszają inicjatywy konkursowe w obszarze propagowania patriotyzmu, opracowali kabaretowy program na studniówkę, przygotowują gazetki szkolne. Uczniowie opiniują regulamin szkoły, opiniują negatywne zachowanie kolegów. Dyrektor szkoły, uczniowie oraz pracownicy niepedagogiczni w wywiadzie potwierdzili wypowiedzi nauczycieli. Pracownicy dodali, że w zachowaniu uczniów podoba im się również tolerancja niepełnosprawności, brak stygmatyzacji, udział w akcjach dotyczących ochrony środowiska (np. zbiórka zużytych baterii). Ponadto w wywiadzie partnerzy szkoły stwierdzili, że uczniowie są kulturalni, grzeczni, potrafią zachować się odpowiednio do okoliczności, przeprosić za niewłaściwe zachowanie.

W wywiadzie dyrektor szkoły poinformował, że **w szkole prowadzona jest diagnoza zachowań uczniów i zagrożeń**. Diagnoza prowadzona jest za pomocą ankiet, rozmów indywidualnych i grupowych, informacji od rodziców i nauczycieli, spotkań z przedstawicielami prawa - policji, straży miejskiej oraz lekarzy pod kątem profilaktyki. Na godzinach wychowawczych prowadzone są zajęcia z zasad dobrego wychowania, kultury osobistej, pozytywnych postaw społecznych, omawiane są złe zachowania i wyciągane są konsekwencje przewidziane w statucie szkoły. W szkole został powołany Zespół Mediacyjny, Zespół Wychowawczy, Klasowe Zespoły Wychowawcze, które z pomocą pedagoga szkolnego analizują przypadki mogące stanowić zagrożenia. Aktualnie został powołany zespół, który opracowuje procedurę zachowań w przypadku zagrożenia bezpośredniego życia nauczycieli i uczniów na zajęciach, korytarzach szkolnych i na terenie szkoły. W ankiecie dyrektor szkoły wskazał na działania, które są podejmowane w szkole wobec zdiagnozowanych zagrożeń, poprzez prowadzenie ankiet z rodzicami, uczniami, opiekunami prawnymi uczniów. Ankiety analizowane są pod kątem zagrożeń. Pracownicy szkoły na bieżąco obserwują uczniów, analizując zachowania uczniów w zespołach wychowawczych oraz te wskazane przez Zespół Mediacyjny. Na podstawie analizy dokumentów (dziennik pracy pedagoga szkolnego) znajdują się informacje dotyczące diagnozy zagrożeń. Dotyczą one rozpoznawania warunków życia uczniów sprawiających trudności w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego, oceny indywidualnej sytuacji ucznia, jego potrzeb oraz przyczyn niepowodzeń szkolnych. Zapisy obejmują porady, wsparcie, diagnozowanie problemów za pomocą ankiet.

Na stronie WWW szkoły, w gablotach, na zajęciach wychowawczych, pokazach, prelekcjach, w gazetce szkolnej podawane są zagrożenia i procedury przeciwdziałania w przypadku powstania zagrożeń. W szkole funkcjonuje pełny monitoring. Do szkoły wchodzi Straż Miejska kontrolując zagrożenia. Wspólnie z Radą Rodziców, uczniami, pracownikami niepedagogicznymi, nauczycielami modyfikowane są procedury przeciwdziałania zagrożeniom. Partnerzy szkoły w wywiadzie wskazali na wzmocnienia pożądanych zachowań uczniów, poprzez: współpracę z policją i strażą miejską (profilaktyka), prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych, pogadanki na temat zagrożenia w Internecie. Informują o grupach wsparcia w szkole. W wywiadzie dyrektor szkoły podzielił zdanie powyższych respondentów. Według niego działania są sukcesywnie modyfikowane w miarę potrzeb i zmian dotyczących zagrożeń. Na podstawie analizy ankiet i obserwacji, wyciągane wnioski do pracy wychowawczej ujęte są w statucie szkoły. Powołano zespół do zmian w statucie szkoły w celu modyfikacji.

W wywiadzie pracownicy niepedagogiczni potwierdzają, że włączają się w działania mające na celu eliminowanie niewłaściwych zachowań uczniów poprzez obsługę monitorów wizyjnych, zwracają uwagę na kulturę języka uczniów, na szacunek do uczniów. Aby wzmocnić działania biorą udział w pogadankach z przedstawicielami policji i straży miejskiej, prowadzą rozmowy z dyrekcją, wychowawcami, z pedagogiem szkolnym, a zwłaszcza z uczniami. Od wakacji planuje się zamontować czujniki dymne, co pozwoli ograniczyć palenie papierosów przez uczniów w toaletach. Dyrektor szkoły w wywiadzie potwierdza wypowiedzi powyższych respondentów. Wskazuje również na konsekwentne przestrzeganie praw i obowiązków ucznia zgodnie ze statutem szkoły, reagowanie na bieżąco na sytuacje trudne, konfliktowe. Są omawiane w zespołach klasowych i na godzinach wychowawczych

oraz wdrażany jest program zapewniający bezpieczeństwo i przestrzeganie zasad regulaminu szkoły. Zdecydowana większość ankietowanych rodziców (45/49) stwierdziła, że nauczyciele szybko reagują na niewłaściwe zachowania uczniów. Dyrektor szkoły w ankiecie wskazał, że w tym i ubiegłym roku szkolnym zostały wymierzone kary statutowe. Nagana dyrektora dotyczyła dwóch uczniów za niewłaściwą postawę. Z obserwacji zajęć (8) wynika, że wszyscy uczniowie podczas lekcji zachowują się zgodnie z przyjętymi normami społecznymi. **W czasie lekcji uczniowie są zdyscyplinowani, zachowując przy tym wysoką kulturę.** Nauczyciele zdecydowanie wzmacniają pożądane zachowania uczniów, eliminując te niepożądane. Podczas obserwacji szkoły (3/3) nie zaobserwowano zachowań agresywnych uczniów

Nauczyciele wskazali również na podejmowane działania mające na celu wzmocnienie właściwych zachowań, poprzez: pochwały, listy pochwalne, oceny z zachowania, wsparcie z Rady Rodziców, nagrody w postaci książki, biletu do kina, doładowanie konta telefonu komórkowego. W wywiadzie dyrektor szkoły potwierdził wypowiedzi nauczycieli. Wskazał również na analizę danych wynikających z poczynionych obserwacji z monitoringu wizyjnego. Analizie poddawane są też zachowania uczniów podczas lekcji, w czasie przerw, na imprezach szkolnych, na zajęciach pozalekcyjnych. Przeprowadzane są wśród rodziców ankiety dotyczące zagrożeń. Organizowane są na lekcji pogadanki z przedstawicielami Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Dyrektor podziela zdanie nauczycieli informując, że promowane są właściwe postawy poprzez pochwały i wyróżnienia.

W wywiadzie nauczyciele podają, że **w szkole respektowane są normy społeczne, a uczniowie prezentują zachowania zgodne z wymaganiami.** Wskazują na wysoką kulturę osobistą uczniów, właściwy wygląd adekwatny do danej uroczystości i respektowanie zasad postępowania w obszarze bezpieczeństwa. Większość rodziców (38/49) twierdzi, że nauczyciele chwalą za pozytywne zachowania uczniów, poprzez: wpisy w e-dzienniku, na zebraniach z rodzicami; za udział w konkursach - przesyłając informacje sms-em, nagrody, statuetki, informacje na stronie internetowej. Dyrektor w wywiadzie stwierdził, że sukcesy uczniów eksponowane są w gablotach na terenie szkoły, na stronie internetowej, a dotyczą osiągnięć uczniów w konkursach i olimpiadach oraz nagród ministra.

Poziom spełniania wymagania: A

Wymaganie: Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy

Komentarz:

Pracownicy Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 znają koncepcję pracy szkoły i prowadzą działania, które służą jej realizacji. Nauczyciele czują się współautorami koncepcji. Koncepcja pracy szkoły podlega analizie i jest modyfikowana. Znają ją i akceptują uczniowie oraz rodzice.

Istniejąca w szkole **koncepcja pracy jest znana** co potwierdzają dyrektor, nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni podając przykłady świadczące o tym, że **realizowana jest koncepcja**. Najważniejsze założenia koncepcji pracy szkoły zdaniem nauczycieli i dyrektora oraz jak wynika z analizy dokumentów to szkoła:

- osiąga dobre wyniki egzaminów zewnętrznych, zwłaszcza w części praktycznej,
- angażuje uczniów w konkursy, olimpiady przedmiotowe,
- współpracuje ze szkołami partnerskimi z Anglii, Niemiec i Polski,
- wykorzystuje w pracy dydaktycznej pracowników naukowych,
- współpracuje z pracodawcami w zakresie szkolenia uczniów,
- dba o bezpieczeństwo uczniów,
- posiada nowoczesną bazę dydaktyczną.

Dyrektor i nauczyciele podali przykłady działań realizujących koncepcję pracy szkoły:

- polepszanie warunków nauki - stworzenie Centrum E – szkoleń na portalu www szkoły dla uczniów,
- uzyskanie przez uczniów certyfikatu lotniczego PART - 66 i PART - 147,
- szkolenia kadry pedagogicznej w zakresie podnoszenia swoich kompetencji,
- udział szkoły w zdobyciu znaku jakości Interkl@sa,
- realizowanie projektów edukacyjnych, zajęcia pozalekcyjne.

Zdecydowana większość ankietowanych nauczycieli (71/76) **czuje się współautorami koncepcji pracy szkoły**. Z analizy dokumentów wynika, że koncepcja została przyjęta przez radę pedagogiczną. Prawie wszyscy nauczyciele (72/76) uczestniczą w pracach nad **analizowaniem i modyfikowaniem koncepcji pracy szkoły**, zgłaszają swoje uwagi dotyczące planu pracy, zajęć dydaktycznych i wychowawczych oraz wnioski podczas rad pedagogicznych. Wnioski dotyczą: oceniania, analizowania kierunków kształcenia pod kątem funkcjonowania absolwentów na rynku pracy, przygotowania uczniów do egzaminów zawodowych, analizowania wyników nauczania. Zdaniem dyrektora **w analizie i modyfikacji koncepcji pracy szkoły uczestniczą też rodzice i uczniowie**. Mogą oni zapoznać się z koncepcją pracy szkoły na tablicach ogłoszeń, w gazetce szkolnej i na stronie internetowej. W opinii uczniów szczególny nacisk w szkole kładzie się na frekwencję, szacunek, tolerancję, bezpieczeństwo, rozwijanie pasji, wysokie wyniki oraz dyscyplinę. **Rodzice** w wywiadzie wskazali, że **akceptują w pełni koncepcję pracy szkoły**, „szkoła jest dla wszystkich uczniów”. Za ważne wartości uznali: uczciwość, odpowiedzialność, szacunek, wrażliwość na drugiego człowieka, tolerancję, wartości moralno-etyczne, społeczne, i utożsamianie się ze szkołą.

Poziom spełniania wymagania: B

W Zespole Szkół Mechanicznych nr 1 w Bydgoszczy realizowane są wszystkie elementy podstawy programowej. Oferta edukacyjna szkoły jest monitorowana i modyfikowana by zaspokoić potrzeby uczniów i umożliwić im pełniejszy rozwój. Szkoła kształtuje kompetencje potrzebne na rynku pracy oraz realizuje nowatorskie rozwiązania programowe.

Nauczyciele w wywiadzie stwierdzili, że **realizują wszystkie elementy podstawy programowej** wykorzystując programy nauczania opublikowane przez różne wydawnictwa, Dyrektor ponadto podał, że wdrażana jest w szkole zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Edukacji Narodowej problematyka dotycząca bezpieczeństwa. Wszyscy nauczyciele (8/8) podczas obserwowanych zajęć realizowali elementy podstawy programowej. W opinii nauczycieli i dyrektora **realizacja podstawy programowej jest monitorowana**. Nauczyciele w wywiadzie stwierdzili, że monitorowanie odbywa się po każdym semestrze i podlegają mu ramowe plany nauczania oraz kontrola wpisów w dzienniku elektronicznym. Dyrektor poinformował, że w ramach monitoringu analizie poddano wdrożenie nowej podstawy programowej z przedmiotów zawodowych. Wnioski zdaniem dyrektora, które wyciągnięto na podstawie przeprowadzonego monitoringu sprowadzają się do: wdrożenia systemu bardziej efektywnego wykorzystania lekcji, skierowanego na uzyskanie określonych efektów i celów; wzmocnienia kontroli dokumentacji, wprowadzenia karty kontroli realizacji podstawy programowej oraz kontynuowania procesu doskonalenia nauczycieli.

Zdecydowana większość (44/47) ankietowanych rodziców oraz ponad połowa (74/133) ankietowanych uczniów twierdzi, że szkoła zaspokaja potrzeby edukacyjne oraz pomaga rozwijać zainteresowania i aspiracje. Rodzice wskazali jako przykłady potrzeb edukacyjnych swoich dzieci dobre przygotowanie do egzaminu zawodowego i matury (11 wskazań), większą ilość zajęć praktycznych z poszczególnych przedmiotów (4), dodatkowe lekcje j. angielskiego, matematyki, j. polskiego, organizowanie wycieczek do miejsc związanych z lotnictwem. Trzy czwarte (96/133) uczniów w ankietach stwierdziło, że szkoła umożliwia im naukę przedmiotów zawodowych, zdobycie umiejętności praktycznych przydatnych w przyszłej pracy (33), naukę języka obcego (17), matematyki (22). Nauczyciele w wywiadzie za najważniejsze działania szkoły z punktu widzenia potrzeb edukacyjnych uczniów uznali: organizację wycieczek szkolnych, zielone szkoły, udział w projektach międzynarodowych, naukę języka obcego, kółka zainteresowań i zajęcia pozalekcyjne.

W opinii dyrektora, nauczycieli, partnerów i samorządu **szkoła modyfikuje ofertę edukacyjną dostosowując ją do zapotrzebowania rynku pracy**. Partnerzy i dyrektor podkreślili, że w ostatnim czasie poszerzono ofertę kształcenia technicznego o nowe zawody: technik awionik, technik mechatronik, technik informatyk. Zdaniem ankietowanych nauczycieli (77) aby umożliwić uczniom pełniejszy, wielokierunkowy rozwój dokonywane są w ofercie szkoły następujące zmiany: wprowadzono bardzo szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych w ramach realizacji projektów unijnych "Zawodowe Horyzonty 3 i 4" (52 wskazania), poszerzono ofertę kół zainteresowań dla uczniów (47), realizowany jest projekt "Szkoła bez przemocy" (42), organizowane są zajęcia poza systemem klasowo-lekcyjnym np. w muzeum, bibliotece, teatrze, wycieczki tematyczne i krajoznawcze (29), wzbogacono księgozbiór biblioteki szkolnej (17), wyposażono sale informatyczne w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy z dostępem do internetu (16), utworzono klasy w zawodach zgodnych z potrzebami rynku pracy i zainteresowaniami uczniów np: technik informatyk oraz technik mechatronik (15), zakupiono roboty, których konstrukcje zaproponowali uczniowie (13), nawiązano współpracę ze szkołą partnerską w Niemczech w ramach programu Comenius "Uczenie się przez całe życie" (5), sprowadzono samoloty: Iskra i Su-22, dzięki którym uczniowie mogą w sposób namacalny szkolić się na kierunkach awionicznych i mechanicznych, współpracę z zakładami pracy, które są w stanie zaoferować uczniom zatrudnienie po ukończeniu szkoły (np. firma Jabil, Logistic), umożliwienie rozwijania zainteresowań uczniów np. w szkolnym zespole muzycznym, orkiestrze dętej, chórze.

Wszyscy respondenci, którzy brali udział w badaniu uważają, że **uczniów również wyposaża się w kompetencje potrzebne na rynku pracy** np.: kreatywność, odpowiedzialność, aktywność, kompetencje zawodowe, umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych i dostosowanie się do nowych wyzwań. W opinii dyrektora i nauczycieli **szkoła realizuje nowatorskie rozwiązania programowe**. Nauczyciele w wywiadzie i dyrektor w ankiecie wskazali na rozwijanie wyobraźni przestrzennej z wykorzystaniem programów komputerowych 3D na kółkach zainteresowań i przedmiotach zawodowych. Dyrektor ponadto w ankiecie wskazał, że wprowadzono zajęcia dodatkowe z budowy robotów i programowania w środowisku obiektowym, zajęcia pozalekcyjne na siłowni, zajęcia aerobiku, praktyczne

nauczanie na samolotach, uczniowie korzystają z zajęć e-learning z matematyki i z przedmiotów zawodowych. Nauczyciele w wywiadzie wskazali na wykorzystywanie map interaktywnych.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany*

Komentarz:

W szkole stwarza się odpowiednie możliwości do edukowania młodzieży zgodnie z wymaganiami oraz zalecanymi warunkami i sposobami realizacji podstawy programowej. Nauczyciele planując procesy edukacyjne biorą po uwagę potrzeby uczniów oraz możliwości organizacyjne szkoły. Procesy edukacyjne przebiegające w szkole są planowane, monitorowane i modyfikowane. Uczniowie uzyskują niezbędne do nauki wsparcie oraz motywację.

Zarówno wywiad z dyrektorem, jak i ankieta dla nauczycieli potwierdzają, że **procesy edukacyjne są planowane**. Według dyrektora planowanie polega na przygotowywaniu tygodniowych planów zajęć. Nauczyciele stosują różne **sposoby wspierania i motywowania uczniów**. Zajęcia są organizowane w sposób sprzyjający uczeniu się z uwzględnieniem potrzeb uczniów i ich możliwości oraz osiągnięciu sukcesu przez każdego ucznia.

W planowaniu procesów edukacyjnych zdaniem dyrektora biorą też udział uczniowie i rodzice poprzez wyrażenie swojej opinii i wskazanie propozycji dostosowana tygodniowego planu nauczania do dojazdów uczniów. W ciągu roku szkolnego prowadzone było przez dyrektora szkoły monitorowanie procesów edukacyjnych, obejmujące analizę: wyników egzaminów zewnętrznych, losy absolwentów, frekwencję uczniów, wewnątrzszkolny system oceniania (WSO) i przedmiotowy system oceniania (PSO), wyniki edukacyjne w porównaniu z wynikami z gimnazjum, osiągnięć uczniów na olimpiadach, konkursach, realizacji zajęć pozalekcyjnych, wyników próbnych egzaminów zawodowych, rytmiczność realizacji podstawy programowej. Odbywało się ono także w poszczególnych zespołach przedmiotowych i wychowawczym. Nauczyciele planując procesy w odniesieniu do nauczanego przedmiotu, biorą pod uwagę możliwości i potrzeby uczniów (74/76), organizację roku szkolnego (65) i czas potrzebny do zrealizowania poszczególnych treści (61). Prawie wszyscy (69/77) ankietowani nauczyciele pod uwagę biorą liczebność klas. Trzynastu nauczycieli jako inne elementy, które biorą pod uwagę podczas planowania wymienili: propozycje rodziców, potrzeby rynku pracy, zainteresowania uczniów, wyposażenie w pomoce dydaktyczne, dostęp do sprzętu multimedialnego, wyniki analizy poprzednich egzaminów z przygotowania zawodowego, wyniki analizy wstępnej testu diagnostycznego na początku roku szkolnego. Wszyscy uczący w szkole nauczyciele potwierdzili, że monitorowanie procesów edukacyjnych obejmuje analizę postępów dydaktycznych uczniów, problemów wychowawczych, frekwencji na zajęciach. W tym celu nauczyciele wykorzystują przede wszystkim dziennik elektroniczny i generowane w nim statystyki.

Z przeprowadzonych wśród nauczycieli badań ankietowych i wywiadu z dyrektorem szkoły wynika, że prowadzone w szkole monitorowanie osiągnięć uczniów dokonywane jest na bieżąco poprzez prowadzenie diagnozy wstępnej, analizę zestawienia ocen, osiągnięcia w konkursach, przeprowadzanie klasówek i testów. Monitorowanie ma na celu dostarczenie informacji na temat poczynionych przez uczniów postępów, czy zmianie uległy postawy społeczne uczniów, czy uczniowie włączają się w życie szkoły i środowiska lokalnego, jak zmienia się kultura osobista ucznia, jak uczeń funkcjonuje w grupie. Prawie wszyscy nauczyciele (69/76) monitorują osiągnięcia w sposób systematyczny i zorganizowany. Ze zgromadzonego materiału wynika, że wszystkie wnioski z monitorowania osiągnięć uczniów są wdrażane. Dyrektor szkoły i nauczyciele podają podobne wnioski wynikające z badania osiągnięć uczniów: czytanie ze zrozumieniem, umiejętność przekształcania wzorów, poprawne stosowanie jednostek miar i wag. Aby poprawić te umiejętności uczniów stosowane są: analiza mocnych i słabych stron uczniów w zespołach przedmiotowych, dostosowanie prac pisemnych do możliwości intelektualnych

ucznia, wprowadzenie działań naprawczych w zakresie kształcenia. Zdaniem dyrektora wnioski wdrażane są poprzez udział w olimpiadach i konkursach, organizację akcji charytatywnych czy uczestnictwo w wolontariacie.

Zbieżne są opinie dyrektora i nauczycieli na temat wykorzystywania wniosków z monitorowania do planowania procesów edukacyjnych. Według dyrektora w wyniku monitorowania procesów edukacyjnych wprowadzono zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, poszerzono ofertę kół zainteresowań, plan lekcji dostosowano do dojazdu uczniów oraz wprowadzono indywidualizację metod nauczania w zależności od potrzeb uczniów. Nauczyciele nacisk położyli na działania związane z realizacją procesu dydaktycznego zwłaszcza z uczniem zdolnym. Powyższe działania w zakresie planowania spowodowały, że organizacja procesów edukacyjnych sprzyja uczeniu się. Plan zajęć jest skonstruowany tak, by lekcje i zajęcia pozalekcyjne oraz praktyki zawodowe były rozłożone równomiernie każdego dnia z zachowaniem higieny pracy oraz by uczniowie mogli swobodnie uzupełniać zajęcia lekcyjne pracą w domu i przygotowywać się na zajęcia szkolne. Tego zdania jest ponad połowa ankietowanych rodziców (30/49). Ankietowani uczniowie klas trzecich są zmęczeni z powodu liczby zajęć w szkole jednego dnia codziennie (31/134) lub kilka razy w tygodniu (69). Dwudziestu pięciu ankietowanych uczniów odpowiedziało, że jest zmęczonych rzadziej niż raz w tygodniu. Wszyscy ankietowani nauczyciele stwierdzili zgodnie, że szkoła zapewnia im możliwość korzystania z potrzebnych podczas zajęć pomocy dydaktycznych oraz, że pomieszczenia, w których prowadzą zajęcia, sprzyjają osiąganiu zamierzonych celów. Również wielkość sal lekcyjnych jest odpowiednia do liczebności klas.

Planując procesy edukacyjne, nauczyciele i uczniowie współpracują ze sobą. W ankiecie uczniowie (58/134) klas trzecich odpowiedzieli, że nauczyciele tylko na niektórych zajęciach pytają ich o opinie, w jaki sposób chcieliby uczyć się na lekcjach. Prawie połowa była zdania, że nigdy nie byli pytani o opinie. W wywiadzie uczniowie podali przykłady zmian w szkole, które zostały przygotowane wspólnie przez nauczycieli i uczniów. Razem zgłoszono pomysły otwarcia sklepiku szkolnego oraz zmian w planie lekcji tak by nie było okienek albo przypadkowych zastępstw. Nauczyciele i uczniowie są pomysłodawcami nagradzania najlepszych statuetkami - "Oskary" dla nauczycieli, "Franciszki" dla uczniów, prowadzenia akcji krwiodawstwa. Odpowiedzi rodziców w wywiadzie grupowym o tym czy nauczyciele biorą pod uwagę to, czego chcą uczniowie, jeżeli chodzi np.: o tematykę zajęć, czy sposób prowadzenia zajęć, wskazali w szczególności rozszerzenie zajęć w zakresie języka nowożytnego technicznego na kierunku technik mechanik awionik, prowadzenie wykładów, pisanie referatów czy też wyjścia do kina lub teatru. Opinie te są zbieżne z przekazanymi przez rodziców w ankietach. Prawie połowa z nich (19/49) uważa, że nauczyciele uwzględniają opinie uczniów dotyczące tematyki zajęć czy sposobu ich prowadzenia. Nauczyciele w wywiadzie grupowym stwierdzili, że biorą pod uwagę opinie uczniów o tym, jak powinien przebiegać proces nauczania. Propozycje uczniów dotyczyły zwiększenia liczby zadań domowych, pracy w grupach. Również w ankietach wszyscy nauczyciele stwierdzili, że biorą pod uwagę opinie uczniów o tym, jak chcieliby się uczyć. Najczęściej wybór dotyczy metod pracy na lekcji (68/76), zajęć pozalekcyjnych (65), terminów testów i sprawdzianów (64), tematyki lekcji (61/) czy sposobu oceniania (53). Dwunastu nauczycieli wskazało, że opinie uczniów dotyczyły wyjść i wycieczek, organizacji akcji charytatywnych, spotkań z ciekawymi ludźmi. Dyrektor w wywiadzie potwierdził wypowiedzi nauczycieli, uczniów i rodziców.

W szkole wykorzystuje się **zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej**, co wynika z wypowiedzi nauczycieli i dyrektora szkoły. Wszyscy nauczyciele stwierdzili, że stosują zalecane warunki i sposoby realizacji podstawy programowej. Wymieniają:

- wykłady;
- stosowanie metod aktywizujących (np. burza mózgów, gry dydaktyczne, praca w grupach);
- wykorzystywanie pomocy dydaktycznych oraz prowadzenie ćwiczeń i pokazów;
- realizację treści programowych poza szkołą: podczas wycieczek dydaktycznych, praktyk zawodowych w zakładach pracy;
- korzystanie z różnych źródeł informacji;
- indywidualizację procesu nauczania;
- prowadzenie projektów edukacyjnych i grupowych;
- kształtowanie świadomości prozdrowotnej;
- wdrażanie szacunku dla wartości i do drugiego człowieka;
- kształtowanie postaw obywatelskich.

Dyrektor szkoły monitoruje sposoby realizacji podstawy programowej. Zdaniem ankietowanych nauczycieli szkoła stwarza warunki realizacji podstawy programowej zarówno z przedmiotów ogólnokształcących, jak i zawodowych, posiada bogatą bazę środków dydaktycznych a praktyczna nauka zawodu realizowana jest we współpracy

z zakładami pracy. Nauczyciele w ankiecie wymienili następujące ograniczenia w tej materii: brak laboratorium językowego i pracowni z mechaniki na egzamin praktyczny oraz nowoczesnych programów CAD.

W opinii nauczycieli różnorodność form i metod pracy oraz dostosowywanie ich do możliwości i potrzeb uczniów sprzyja uczeniu się. Nauczyciele biorący udział w wywiadzie grupowym dodali, że w celu zwiększenia aktywności uczniów najczęściej stosują metodę projektu, indywidualne sposoby nauczania, burzę mózgow, metodę problemową, prezentacje multimedialne, dyskusje. Ponadto w ankiecie wymienili pokazy, gry dydaktyczne, pracę w grupach, pracę z tekstem, filmy edukacyjne, drzewo decyzyjne, zajęcia praktyczne, metodę stacji, techniki dramy. O wyborze metod nauczania, w opinii ankietowanych nauczycieli, decydują przede wszystkim treści zajęć (74/76) i możliwości uczniów (70) oraz cele zajęć (69), potrzeby i inicjatywa uczniów (64). Opinie ankietowanych uczniów nie są tak jednoznaczne. Zdecydowana większość z nich (99/130) twierdzi, że pracuje w grupach tylko na niektórych zajęciach. Ponad połowa ankietowanych uczniów jest zdania, że na niektórych lekcjach ma możliwość rozwiązywania problemów, zaś w opinii co szóstego ankietowanego ucznia (20/130) taka możliwość istnieje na większości zajęć. Na pytanie o najczęściej wykorzystywane podczas zajęć urządzenia i pomoce dydaktyczne ankietowani uczniowie wskazywali komputer (104/130), internet (74), projektor (48). Trzecioklasiści odpowiedzieli, że najczęściej wykorzystywali na lekcjach komputer (112/134), projektor (102) i internet (95). Zdecydowana większość ankietowanych uczniów wyraziła opinię, że nie na wszystkich zajęciach miała tego dnia możliwość postawienia pytania i poszukiwania na nie odpowiedzi (96/130). Prawie połowa ankietowanych uczniów (53) deklaruje, że lekcje w tym dniu były ciekawe. Ponad połowa (90/130) jest zdania, iż nikt im nie pomógł się zastanowić, czego się nauczyli w danym dniu. Obserwowane zajęcia dowodzą, że nauczyciele stwarzają uczniom możliwość samodzielnego wykonania zadań, tworzą sytuację, w których uczniowie mogli rozwiązywać problemy sprzyjające uczeniu się oraz odwoływali się do doświadczeń uczniów i dobierali zadania odpowiednio do kompetencji poszczególnych uczniów/ grup uczniów. Zdaniem dyrektora na zwiększenie efektywności procesu uczenia się w szkole największy wpływ miało prowadzenie zajęć wyrównawczych i dodatkowych w ramach programu "Zawodowe Horyzonty 4", prowadzenie kół zainteresowań, zajęć sportowych, organizacja konkursów przedmiotowych i sportowych. Z obserwacji placówki wynika, że szkoła dysponuje sprzętem pozwalającym korzystać z technologii informatyczno-komunikacyjnych w pracy uczniów i nauczycieli. Zdaniem dyrektora nauczyciele są przygotowani do korzystania z takiego wyposażenia. W celu zachowania jakości wyposażenia szkoła na bieżąco uzupełnia sprzęt i oprogramowanie.

Stosowanie przez nauczycieli zróżnicowanych metod pracy jest, w ich opinii, jednym ze sposobów wspierania uczniów. W ankiecie nauczyciele wskazali na zróżnicowane metody wspierania uczniów: stosują metodę małych kroków (dostrzeganie postępów przy minimalnym wysiłku ucznia), motywują uczniów do udziału w dodatkowych zajęciach i kół zainteresowań, stosują pochwały, motywację słowną, podają techniki skutecznego uczenia się, uczą radzenia sobie ze stresem, organizują zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia dodatkowe uwzględniające potrzeby oraz możliwości i zainteresowania uczniów, dostarczają ciekawej literatury, stwarzają możliwości uzupełniania braków po lekcjach, poświęcają dodatkowy czas dla uczniów zdolnych - proponują dodatkowe lektury, prace wykraczające poza podstawę programową, wykorzystują najnowsze zdobycze nowych technologii multimedialnych. Prowadzą też konsultacje, na dodatkowych zajęciach wyjaśniają treści, które nie zostały prawidłowo zrozumiane przez zgłaszających się uczniów. Ważnym elementem wspierania uczniów jest według rodziców autorytet i własna postawa nauczycieli zachęcająca do nauki (pasja, zainteresowania, praktycyzm), dawanie możliwości korzystania ze środków dydaktycznych będących na wyposażeniu szkoły, proponowanie dodatkowych spotkań po lekcjach oraz możliwość bezpośredniego kontaktu z nauczycielem, dbanie o poziom wyposażenia szkoły i własnego warsztatu pracy.

Zdaniem uczniów nauczyciele motywują ich do nauki poprzez indywidualne rozmowy, stosowanie różnorodnych metod nauczania, dają możliwość poprawienia oceny we wspólnie ustalonym terminie. Nauczyciele i rodzice twierdzą, że istotną funkcję wspierającą pełni ocenianie. Wszystkie badane grupy wskazują na nie również jako na narzędzie motywowania uczniów do pracy. Na podstawie danych zawartych w ankiecie można stwierdzić, że nauczyciele poza ocenianiem, w celu motywowania uczniów nagradzają nawet za najmniejsze sukcesy, organizują wyjścia tematyczne/ przedmiotowe do zakładów pracy, na uczelnie, do filharmonii, zamieszczają informację o sukcesach uczniów na stronie internetowej szkoły lub w gazetce szkolnej, dają możliwość udziału w wyjazdach edukacyjnych, organizują konkursy i zajęcia dodatkowe, chwalą za zaangażowanie, osiągnięcia, proponują ciekawe lekcje, indywidualizują proces nauczania, nagradzają za dodatkowe prace, za aktywność podczas zajęć, samodzielne myślenie i inicjatywy oraz ciekawe rozwiązania, stwarzają szansę na poprawę. Angażują uczniów do konkursów, olimpiad, projektów, zajęć dodatkowych.

Zdaniem rodziców nauczyciele stosują czytelny system oceniania i system nagradzania za sukcesy. Uważają, że ze względu na "szacunek do nauczycieli i pewien rodzaj partnerstwa" uczniowie "nie chcą robić im zawodu". Uczniowie w wywiadzie stwierdzili, że nauczyciele pokazują, jak spełniać marzenia, dają możliwość realizowania swoich pasji.

Ocenianie motywuje uczniów, bo daje im informację o ich postępach w nauce – to główne założenia Szkolnego Systemu Oceniania. Dokument ten zakłada, że ocenianie to „integralna część procesu uczenia się i nauczania” i nakłada na każdego nauczyciela obowiązek informowania ucznia o każdej ocenie i podawania jej uzasadnienia. W paragrafie 29.1 określono kto (uczeń i rodzic) i jak powinien być informowany o uzyskanych ocenach. Wszyscy ankietowani nauczyciele potwierdzili, że przekazując uczniom informację zwrotną, uzasadniają ocenę. Informacja zwrotna dotyczy mocnych i słabych stron ucznia, możliwości uzupełnienia treści edukacyjnych, wskazania dobrych aspektów pracy, motywacji do dalszej pracy i ukierunkowania. Zawiera także ocenę zaangażowania ucznia, co było dobre w jego pracy i co wymaga poprawy oraz propozycję pomocy. Zdecydowana większość nauczycieli w ankiecie stwierdziła, że przekazując uczniom informację zwrotną motywuje ich do dalszej pracy, do osiągania sukcesu. Także podczas obserwowanych lekcji nauczyciele udzielali opisowej informacji zwrotnej po odpowiedziach uczniów, podawali przyczyny, dla których odpowiedź ucznia jest prawidłowa lub nieprawidłowa. Zdecydowana większość ankietowanych uczniów klas trzecich (103/134) potwierdziła, że wiedzą dlaczego otrzymali taką, a nie inną ocenę, 84 uczniów stwierdziło, że gdy są oceniani, wiedzą co mają poprawić, ponad połowa z nich (77) postanawia się poprawić. Uczniowie wypowiedzieli się w wywiadzie, że w przypadku wystawienia słabszej oceny sami nauczyciele występują z inicjatywą poprawy. Prawie co trzeci uczeń (38/134) deklaruje, że ocena zachęca go do nauki. Ważne jest to, że w sytuacjach, gdy trzeba poprawić słabszą ocenę, uczniowie wiedzą jaki zakres muszą opanować i w jakiej formie będzie to sprawdzone. Powyższe wskazania w ankiecie potwierdzają rodzice – w ich opinii ocenianie zachęca dziecko do dalszego uczenia się. Prawie wszyscy udzielili takiej odpowiedzi, odnosząc się do wszystkich, większości lub nielicznych lekcji.

W świetle zgromadzonego materiału badawczego można stwierdzić, że informacja o postępach w nauce pomaga uczniom uczyć się. W opinii 59 z 134 uczniów klasy trzeciej nauczyciele rzadko rozmawiają o postępach w nauce. Według 44 nigdy się to nie zdarza. Tylko 31 ankietowanych uczniów stwierdziło, że nauczyciele rozmawiają z nimi o postępach w nauce i dzięki temu wiedzą jak się uczyć. Uczniowie klas czwartych (76/130) w ankiecie "Mój dzień" uznali, że nie otrzymali od nauczyciela żadnej wskazówki, która pomaga im się uczyć. Zdaniem jednej trzeciej nauczyciele udzielają im wskazówek dotyczących umiejętności uczenia się. W wywiadzie uczniowie potwierdzili, że nauczyciele prowadzą z nimi rozmowy o tym, jak się uczyć. Najczęściej wskazówki dotyczą różnych sposobów rozwiązywania tych samych zadań, jak jednocześnie mówić, pisać i czytać, jak stosować skojarzenia. Uczniowie uważają, że rozmowy z nauczycielami pomagają im w nauce ponieważ ich zdaniem każdy może wybrać i wykorzystać to co mu najlepiej odpowiada.

Także obserwacje lekcji wykazały, że nauczyciele zwracają uwagę na działania uczniów, które były nieprawidłowe w każdej sytuacji. W opinii zdecydowanej większości ankietowanych rodziców (43/49) ich dzieci potrafią się uczyć, a informacja o wynikach uzyskiwana od nauczycieli pomaga w tym procesie.

Poziom spełniania wymagania: B

Nauczyciele współdziałają w zespołach zadaniowych i dokonują analizy procesów edukacyjnych zachodzących w szkole. Wspierają się w organizacji i realizacji tych poczynań. Proces zmiany jest efektem wspólnych decyzji. Analiza dokumentów szkoły potwierdza, że nauczyciele wspólnie planują procesy edukacyjne.

Prawie wszyscy ankietowani nauczyciele (76/77) stwierdzili, że konsultują swoje plany zajęć edukacyjnych z innymi nauczycielami. Większość z nich (72) **współpracuje w zespołach zadaniowych i dokonuje analizy procesów edukacyjnych zachodzących w szkole**. Ponad połowa (60) dokonuje analizy w czasie nieformalnych spotkań i rozmów. Jedna czwarta nauczycieli (25) samodzielnie przeprowadza analizę procesów, za które ponosi odpowiedzialność, natomiast 3 nie prowadzi analizy. Wszyscy respondenci zgodnie stwierdzili, że chętnie wymieniają się doświadczeniami i pomysłami poprzez: prowadzenie lekcji otwartych i konsultacji indywidualnych z wychowawcami klas, z pedagogiem szkolnym, wymieniają się materiałami dydaktycznymi a także dzielą się wiedzą zdobytą na kursach i szkoleniach. W wywiadzie **nauczyciele** potwierdzili, że **wzajemnie się wspierają**, a pomoc jaką uzyskują jest wystarczająca. Przykładem tego jest prowadzenie przez komisje przedmiotowe analiz wyników maturalnych, wyników z egzaminów zawodowych, egzaminów próbnych, analiz konkursów i osiągnięć uczniów. W wywiadzie dyrektor szkoły potwierdził wypowiedzi nauczycieli. Wskazał na współpracę w zespołach przedmiotowych, podejmowanie przez nich działań zmierzających do poprawy wyników nauczania, egzaminów zawodowych i maturalnych. Nauczyciele wspierają się w organizacji i realizacji procesów edukacyjnych. Większość ankietowanych nauczycieli (64/77) stwierdziła, że ich głos jest uwzględniany w trakcie podejmowania decyzji dotyczących wprowadzania zmian w realizacji procesów edukacyjnych, natomiast 13 nie zgadza się z tą odpowiedzią. Respondenci wskazują, że ich zdanie brane jest pod uwagę w kwestii dotyczącej zgłoszenia uwag i wniosków np. podczas spotkań zespołów przedmiotowych, na posiedzeniach rady pedagogicznej lub podczas rad analitycznych podsumowujących pracę szkoły. Dyrektor szkoły w wywiadzie potwierdza, że uwzględniane są sugestie nauczycieli, dotyczące dodatkowych zajęć, projektów oraz wsparcia nauczycieli przy opracowywaniu innowacji pedagogicznych. Oznajmił, że na potrzeby nauczycieli organizuje wewnątrzszkolne doskonalenie zgodnie z ich oczekiwaniami. Z wypowiedzi dyrektora wynika, że **zmiany dotyczące procesów edukacyjnych zostały wprowadzone w szkole w wyniku wspólnych decyzji nauczycieli** np. dodatkowe zajęcia pozalekcyjne z uwzględnieniem potrzeb i zainteresowań uczniów. Z analizy dokumentów szkoły (protokolarz Rady Pedagogicznej, plan pracy i sprawozdanie z działalności zespołów przedmiotowych) wynika, że **nauczyciele wspólnie planują procesy edukacyjne**, które swoim zakresem dotyczą działalności zespołu matematyków pod kątem diagnozy umiejętności matematycznych uczniów klas II i III, analizy wyników matur, rozwijania zdolności matematycznych - np. realizacja projektu "Matematyka innego wymiaru", konkursu matematycznego "Kangur", "Zawodowe Horyzonty 3", analizy i wyboru programu nauczania i podręczników do nowej podstawy programowej, udziału nauczycieli w konferencjach metodycznych, posiedzenia zespołu przedmiotowego.

Poziom spełniania wymagania: B

Działania wychowawcze podejmowane w szkole są spójne i adekwatne do potrzeb uczniów. Nauczyciele prowadzą diagnozę potrzeb wychowawczych uczniów poprzez wykorzystanie różnych narzędzi zdobywania informacji. Wnioski z analizy działań wychowawczych są przez nich wdrażane. Uczniowie biorą udział w planowaniu i modyfikowaniu działań wychowawczych.

Większość ankietowanych uczniów (90/134) stwierdziła, że czuje się traktowana w równy sposób z innymi uczniami, 44 jest odmiennego zdania. W opinii ponad połowy uczniów (86/134) nauczyciele traktują ich sprawiedliwie natomiast pozostali uczniowie (48) uważają, że nie. Według większości ankietowanych rodziców (41/49) nauczyciele traktują uczniów sprawiedliwie, a szkoła wychowuje uczniów w taki sposób, który odpowiada potrzebom ucznia, natomiast 8 uważa, że raczej nie. W wywiadzie **nauczyciele** stwierdzili, że **dbają o** utrzymanie **spójności działań wychowawczych** poprzez przestrzeganie i konsekwentne realizowanie zadań zawartych w regulaminie szkoły, statucie szkoły, programie wychowawczym oraz regulaminach pracowni. Nauczyciele wskazali na trudności wychowawcze do których zaliczają: palenie papierosów w toaletach przez uczniów, absencję na zajęciach oraz wychodzenie uczniów z budynku szkoły. Za swój sukces pedagogiczny uważają ograniczenie wagarów dzięki współpracy między nauczycielami, uczniami, rodzicami i pedagogiem szkoły. Natomiast pracownicy niepedagogiczni stwierdzili, że w szkole dyskutują na temat pożądanых postaw uczniów z dyrektorem szkoły, z pedagogiem oraz z wychowawcami klas. Spotkania według nich przyczyniają się do poprawy procesu wychowania w szkole i realizacji programu wychowawczego. Dyrektor szkoły w wywiadzie potwierdził, że w szkole dba się o spójność prowadzonych działań wychowawczych. Za przykład wskazuje: działania wprowadzające nową podstawę programową - wspólnie nauczyciele przedmiotów zawodowych pracowali nad stworzeniem ramowych planów nauczania, zostali powołani liderzy zawodów: technik mechanik, technik mechatronik, technik informatyk, technik awionik, technik mechanik lotniczy. Nauczyciele od 2011 roku spotykają się i tworzą nowe rozkłady materiału, wymagania edukacyjne. Jest modyfikowany program wychowawczy szkoły, którego efekty pracy są przedstawiane na tablicy w pokoju nauczycielskim i na Radach Pedagogicznych. Nauczyciele modyfikują Szkolny System Oceniania. W tym roku jest to spowodowane zmianami wynikającymi z wdrażania nowej podstawy programowej zarówno dla przedmiotów ogólnokształcących i przedmiotów zawodowych. Liderzy zespołów przedmiotowych i nauczyciele wspólnie ustalają kierunki kształcenia zgodnie z możliwościami szkoły i potrzebami rynku pracy.

Działania wychowawcze są adekwatne do potrzeb uczniów. Większość ankietowanych uczniów (87/134) stwierdziła, że postawy promowane przez szkołę są zgodne z postawami, które uważają za ważne. Mniej niż połowa (47) nie zgadza się z tą opinią. **Nauczyciele** w wywiadzie stwierdzili, że **przeprowadzają diagnozę wychowawczych potrzeb uczniów** w oparciu o: wywiad z rodzicami, obserwację, rozmowę, ankiety, spotkania. Na jej podstawie określone są potrzeby uczniów: emocjonalne, materialne, psychologiczne pod kątem radzenia sobie w danej sytuacji. W celu zaspokajania ww. potrzeb są prowadzone pogadanki z psychologiem, pedagogiem szkolnym, policją, strażą miejską. Ponadto szkoła współpracuje z instytucjami pedagogicznymi (PPP, karta PDW, KIPU). Nauczyciele poinformowali, że uczniowie objęci są opieką materialną (stypendia szkolne, finansowanie karty miejskiej, wyprawka szkolna). Uczniowie uczestniczą w działaniach sprzyjających kształtowaniu pożądanых społecznie postaw. Mniej niż połowa ankietowanych uczniów (47 z 134) stwierdziła, że w tym semestrze brała udział w rozmowie na temat odpowiedniego zachowania. Prawie połowa (65) uczestniczyła w spotkaniu w poprzednim semestrze bądź ubiegłym roku szkolnym. Pozostali uczniowie (22) nigdy nie brali udziału ww. spotkaniu. Uczniowie (78) stwierdzili, że brali udział w spotkaniach dotyczących zachowania i relacji z innymi ludźmi kilka miesięcy temu lub dawniej, jedna czwarta (32) respondentów nigdy nie uczestniczyła w tego typu spotkaniach, zaś 24 brało udział w ciągu ostatniego miesiąca.

Znaczna większość ankietowanych nauczycieli (71/76) stwierdziła, że w szkole miała miejsce dyskusja na temat pożądanых postaw uczniów. W wywiadzie nauczyciele poinformowali, że wszyscy uczniowie biorą udział w działaniach kształtujących społecznie pożądane postawy np. Dzień bez przemocy, działania charytatywne np. wspieranie domu pomocy społecznej, pełnienie funkcji wolontariusza. Na podstawie obserwowanych zajęć (8/8) można zauważyć, że nauczyciele poprzez swój sposób zachowania kształtują pożądane społecznie postawy. Uczniowie zachowują się grzecznie na lekcji. Za niewłaściwe zachowania uczniów, używanie wulgaryzmów, nauczyciel daje uczniom żółte i czerwone kartki, eliminujące ich z gry czy zabawy. Uczniowie biorą udział

w planowaniu i modyfikowaniu działań wychowawczych w szkole. Ponad połowa ankietowanych uczniów 52% (70/134) stwierdziła, że ma wpływ na postawy, które są promowane w szkole, natomiast 48 % (64) nie zgadza się z tą opinią. W wywiadzie uczniowie poinformowali, że szacunek, kultura osobista, tolerancja ambicja uczniów, przyjazna atmosfera to zachowania i postawy, których oczekuje od nich szkoła. Uczniowie stwierdzili, że ich pomysły i oczekiwania mają wpływ na kształtowanie właściwych zachowań w szkole do których zaliczyli: propozycje prowadzenia zajęć, tematów godzin wychowawczych (np. z komunikacji interpersonalnej), prowadzenie przez uczniów lekcji, prowadzenie zbiórki na rzecz schronisk, domów dziecka. Wszyscy ankietowani nauczyciele potwierdzili wypowiedzi uczniów ponadto dodali, że **uczniowie mają wpływ na planowanie i modyfikowanie działań wychowawczych** w szkole m.in.: terminy i miejsca wycieczek szkolnych, zasady zachowania się w szkole, opiniowanie regulaminu szkoły, proponują udział w akcjach organizowanych przez instytucje np.: Orkiestra Świątecznej Pomocy, Honorowe Krwiodawstwo, Dzień bez przemocy, Góra Grosza, Bookcrossing, uczestniczą w akcjach charytatywnych, organizują zbiórki dla dzieci z domów dziecka i schronisk dla zwierząt, opiniują negatywne zachowanie kolegów, proponują utworzenie nowych kółek np. koło muzyczne-rockowe, koło fotograficzne. Mają wpływ na tematykę zajęć lekcyjnych oraz zajęć dodatkowych dla maturzystów. Nauczyciele w ankiecie stwierdzili, że uczniowie akceptują postawy i wartości zawarte w szkolnym programie wychowawczym. Z dobrymi postawami utożsamiają się wszyscy uczniowie. Dyrektor szkoły w ankiecie potwierdza, że uczniowie uczestniczą w tworzeniu i zmianie szkolnego systemu oddziaływań wychowawczych, podając przykłady przywołane przez nauczycieli i uczniów. Na podstawie obserwacji zajęć wynika, że wszyscy nauczyciele uwzględniają inicjatywy zgłaszane przez uczniów, które dotyczą: ustalenia terminów testów i sprawdzianów, metod pracy na lekcji, treść lekcji, sposób oceniania, wycieczki oraz wyjścia poza szkołę. Rodzice w wywiadzie poinformowali, że nie ma potrzeby by uczniowie mieli wpływ na ustalanie zasad obowiązujących w szkole, ponieważ w pełni akceptują obowiązujące zasady.

Zdaniem dyrektora **wnioski z analizy działań wychowawczych są wdrażane przez nauczycieli**. W wywiadzie dyrektor wskazał na działania dotyczące zachowania uczniów, uwzględniające wspieranie pozytywnych postaw poprzez ocenę z zachowania, przestrzeganie zasad i kryteriów na poszczególne oceny, poprawę zachowania. W procesie wychowawczym nauczyciele na bieżąco odnoszą się do oczekiwań i kryteriów zachowania oraz kształtują postawę tolerancji. Na podstawie analizy wychowawczych nauczyciele do dalszej pracy wskazali działania: kontynuację współpracy nauczycieli, współpracę z pedagogiem, przestrzeganie procedur, wspólne podejmowanie decyzji i konsekwencję ich egzekwowania, przeprowadzenie ewaluacji kryteriów oceny z zachowania, kształtowanie pożądaných społecznie postaw poprzez swój sposób zachowania i relacje z uczniami, prowadzenie dialogu z uczniem, rozmowy z rodzicami. Zdaniem dyrektora zachowana jest równowaga pomiędzy dialogiem a posłuszeństwem, a uczniowie są zaangażowani w osiągnięcie celów lekcji.

Poziom spełniania wymagania: B

Nauczyciele diagnozują możliwości swoich uczniów. Na tej podstawie podejmują działania uwzględniające indywidualizację procesu edukacji i inne przedsięwzięcia mające na celu osiągnięcie przez uczniów sukcesów edukacyjnych na miarę ich możliwości.

Wszyscy nauczyciele (76/76) stwierdzili że, **diagnozuje i poznaje możliwości swoich uczniów**. Wyniki diagnozy obejmują: wskazanie mocnych i słabych stron ucznia (44), określenie poziomu wiadomości i umiejętności uczniów (44), treści nauczania, które należy utrwalić i pogłębiać (44), konieczność doboru odpowiednich metod i form pracy (44) oraz wsparcie uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji (14). Szkoła prowadzi działania zwiększające szanse edukacyjne uczniów, potwierdzają to ankietowani (dyrektor, nauczyciele, rodzice, partnerzy i samorząd). Nauczyciele w wywiadzie stwierdzili, że **indywidualizowany jest proces edukacji** poprzez: plany działań wspierających, realizację indywidualnego nauczania na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych i realizację ich w nauczaniu.

Zdaniem nauczycieli praca z uczniem o specjalnych potrzebach odbywa się poprzez: pomoc w przygotowaniu do udziału w konkursach, konsultacje indywidualne, udział w zajęciach dodatkowych, kołach zainteresowań. Zdecydowana większość ankietowanych rodziców (41/49) uważa, że **w szkole podejmuje się starania by dziecko miało poczucie sukcesu na miarę swoich możliwości**, 8 jest innego zdania. Starania te zdaniem rodziców polegają na zachęcaniu ucznia do pełnego wykorzystania posiadanych możliwości, dostrzeganiu nawet bardzo małych postępów u bardzo słabych uczniów, stosowaniu pochwał, organizowaniu zajęć dodatkowych dla uczniów, konkursów, próbnych matur. W opinii rodziców szkoła pracuje nad poprawą frekwencji, lepszymi wynikami nauczania, rozwiązywaniem problemów.

Respondenci (dyrektor szkoły, partnerzy, nauczyciele i przedstawiciele samorządu) stwierdzili, że występują czynniki społeczno-ekonomiczne, które sprawiają, że uczniowie średnio-zdolni i bardzo zdolni nie osiągają sukcesu edukacyjnego. W środowisku występują problemy społeczne, tj.: dysfunkcja rodziny (patologia-nadużywanie alkoholu, awantury domowe), wyjazdy rodziców za granicę w celach zarobkowych oraz pozostawienie dzieci bez wsparcia rodzicielskiego, narkotyki, negatywny wpływ grup kibiców. Wielu uczniów dojeżdża do szkoły z innych miejscowości stąd wiedza o ich środowisku i występujących w nich problemach jest utrudniona. Przeszkodą w osiągnięciu sukcesów jest również czynnik ekonomiczny np. brak pieniędzy na zakup książek. Zdaniem (64/134) ankietowanych uczniów, myśląc o swoich wynikach w szkole stwierdziło, że wszystko jest w porządku, 49 wyraziło niezadowolenie, iż nie mogło zrobić nic więcej, natomiast dla 14 wyniki w nauce nie są ważne a 7 wyraziło radość. W opinii ponad połowy ankietowanych rodziców (29/49) w szkole ich dziecko nie jest traktowane indywidualnie natomiast 20 uważa że, **nauczyciele podejmują działania uwzględniające indywidualizację procesu nauczania**. Z obserwacji lekcji wynika, że nauczyciele dobierają różnorodne sposoby motywowania uczniów. Ponad połowa ankietowanych uczniów (69/134) stwierdziła, że nauczyciele pomagają im się nauczyć, (69) jest zdania, iż nauczyciele wierzą w ich możliwości natomiast 66 nie zgadza się z tą wypowiedzią.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Wykorzystywane są zasoby środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju*

Komentarz:

Zespół Szkół Mechanicznych nr 1 w Bydgoszczy współpracuje z licznymi podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Lokalne instytucje, organizacje i inne osoby uczestniczą w różnorodnych inicjatywach podejmowanych przez szkołę. Szkoła zna potrzeby środowiska lokalnego, korzysta ze wsparcia, szczególnie absolwentów i uczelni wyższych. Współpraca ze środowiskiem wpływa na rozwój uczniów.

Dyrektor szkoły w wywiadzie oraz nauczyciele (77) w ankiecie wśród osób, instytucji, organizacji, które tworzą lokalne środowisko szkoły wymieniają: rodziców (66), szkoły lub inne placówki edukacyjne (63), lokalny samorząd (43), policję (39), dom kultury i placówki ochrony zdrowia (34), biblioteki (27), przedsiębiorców i poradnie psychologiczno-pedagogiczne (26), ośrodek pomocy społecznej (25), organizacje pozarządowe (22), inne: szkoły i uczelnie wyższe (21), kościoły i związki wyznaniowe (12), inne instytucje samorządowe (9), grupy nieformalne (7), fundacje (6), świetlicę socjoterapeutyczną i centrum pomocy rodzinie (5).

Dyrektor wśród kluczowych podmiotów wskazuje na współpracę z firmami: Graform, Bohamet, Wojskowymi Zakładami Lotniczymi w zakresie organizacji praktyk zawodowych dla uczniów; Urzędem Marszałkowskim - organizacja konkursów, wyjazdów uczniów na spotkania; Urzędem Miasta Bydgoszczy, który finansuje remonty w szkole; Polskim Czerwonym Krzyżem - udział w akcjach honorowego krwiodawstwa, organizacja festynów i mistrzostw; Parafią Św. Trójcy; Rosyjskim Ośrodkiem Nauki i Kultury w Warszawie; Stowarzyszeniem Współpracy Polska – Wschód; Związkiem Sybiraków. Nauczyciele podczas wywiadu wskazali ponadto na współpracę z zakładem pojazdów szynowych PESA, korzystanie z bazy dydaktycznej oraz pracowników uczelni wyższych: Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego, Wyższej Szkoły Gospodarki.

Partnerzy szkoły, uczestniczący w wywiadzie podkreślali, że **istotnym elementem funkcjonowania szkoły jest otwarcie na środowisko lokalne zwłaszcza wiejskie** - szkoły podstawowe i gimnazjalne, dla których szkoła przygotowuje imprezy integracyjne np: "Przystanek Paterek". Jako inne przykłady współpracy wymienili praktyki w zakładach pracy, współpracę z firmami, z uczelniami wyższymi. Respondenci biorący udział w wywiadzie ocenili współpracę szkoły jako satysfakcjonującą i wystarczającą w stosunku do istniejących potrzeb.

Analiza dokumentów potwierdza współpracę z wieloma podmiotami, a ponadto wskazuje również na współpracę z Okręgową Komisją Egzaminacyjną, Kuratorium Oświaty, Ministrem Obrony Narodowej, Operą, Teatrem Polskim, Filharmonią Pomorską, Halą Sportowo-Widowiskową "Łuczniczka", szkołami ponadgimnazjalnymi: Technikum Drzewnym, Zespołem Szkół Gastronomicznych, Zespołem Szkół Mechanicznych nr 2, Liceum Ogólnokształcącym nr 4, Zespołem Szkół Budowlanych, Zespołem Szkół Samochodowych, szkołami niepublicznymi: Centrum Nauki i Biznesu „Żak”, Towarzystwem Wiedzy Powszechnej.

Dyrektor w wywiadzie za najważniejsze inicjatywy podejmowane na rzecz środowiska wskazał: zorganizowanie I Interdyscyplinarnej Konferencji Młodzieży Szkół Ponadgimnazjalnych - "Być człowiekiem dzisiaj" - w której wystąpili uczniowie z 7 szkół ponadgimnazjalnych z Bydgoszczy; Wojewódzkiego Konkursu Grafiki Komputerowej „Gdyby Wyczółkowski żył dzisiaj”; udział w projekcie Comenius pn. Budowa niemiecko - polskiego robota w ramach partnerstwa - wspólnie ze szkołą Berufsbildende Schule Südliche Weinstraße Bad Bergzabern odbył się pokaz robotów wspólnie zbudowanych przez uczniów obu szkół; współorganizacja XX Ogólnopolskich Mistrzostw Pierwszej Pomocy PCK, które odbyły się w Bydgoszczy; otwarcie Edukacyjnej Bazy Lotniczej Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 w Bydgoszczy. Partnerzy szkoły wskazali też festyn osiedlowy „Dni Okola”, „Dni Wilczaka”, nawiązanie współpracy z nową firmą, w której uczniowie mogą odbywać praktyki.

Rodzice, partnerzy i samorząd w wywiadzie stwierdzili, że **szkoła zna potrzeby środowiska lokalnego** i jako przykłady działań prowadzonych w celu ich zaspokojenia wymienili: kształcenie uczniów na kierunkach lotniczych oraz współpracę z uczelniami wyższymi. Partnerzy ponadto podali uświetnianie przez orkiestrę, zespół młodzieżowy i uczniów imprez środowiskowych, akcje krwiodawstwa, targi edukacyjne związane z promocją szkoły, poszerzenie możliwości realizacji praktyk zawodowych, prezentację osiągnięć szkoły, udział w konkursach na Uniwersytecie Technologiczno-Przyrodniczym. W opinii dyrektora i nauczycieli działania szkoły uwzględniające potrzeby środowiska polegają na wynajmowaniu pomieszczeń innym szkołom i partnerom, współorganizowaniu festynów osiedlowych, organizowaniu bookcrossing - u. Dyrektor jako przykłady działań wskazał udział w akcjach środowiskowych m.in.: Dzień bez samochodu, Sprzątanie Świata, Dzień bez przemocy, pracę w wakacje w zakładach pracy, praktyki w szkołach, uczelniach i zakładach pracy, wolontariat w ramach akcji "Człowiek to ja".

Analiza dokumentów uwzględnia jeszcze organizację spotkań z komputerem dla dzieci przedszkolnych oraz lekcje w Edukacyjnej Bazie Lotniczej dla uczniów gimnazjum. Dyrektor w ankiecie wskazał, że informacje o potrzebach i możliwościach środowiska lokalnego pozyskiwane są w różny sposób np: z lokalnej prasy, informacji zamieszczonych na stronach internetowych, zbierane są w trakcie uroczystości i spotkań organizowanych przez różne podmioty.

Dyrektor oraz ankietowani nauczyciele (76) stwierdzają, że z podmiotów środowiska lokalnego korzystają organizując: zajęcia pozalekcyjne (66), prowadząc lub współprowadząc lekcje (51), organizując wyjazdy i wycieczki szkolne (50), zakupując sprzęt dla szkoły (48), projekty edukacyjne (35), zajęcia profilaktyczne (35), stypendia dla najlepszych uczniów i pomoc socjalną dla uczniów (26), inne (2) - spotkania z ciekawymi ludźmi.

Uczniowie w wywiadzie twierdzą, że szkoła organizuje wiele zajęć, które są interesujące i dają możliwość spotkania z ludźmi i organizacjami spoza szkoły. Jako przykład podają: spotkania z przedstawicielami Instytutu Pamięci Narodowej, z Sybirakami, z osobami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, policją, posłami. Wspominają akcje krwiodawstwa, dobroczynne oraz konferencję "Forum Liderów Samorządów" w Wyższej Szkole Gospodarki, która dotyczyła prowadzenia samorządu szkolnego.

Nauczyciele podczas wywiadu wśród najważniejszych korzyści, jakie odnoszą **uczniowie dzięki współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami działającymi w środowisku lokalnym wskazali zdobywanie nowych umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie i poznanie instytucji**. Wnioski te wyciągają na podstawie: rozmów z uczniami, obserwacji zmiany postaw uczniów. Dyrektor w wywiadzie jako korzyści wymienił lepszy nabór do klas pierwszych zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy, wykorzystywanie doświadczeń uczelni do konstruowania planu pracy - wprowadzono dodatkowe zajęcia z matematyki, wykorzystanie dotacji z urzędu miasta i Unii Europejskiej.

Poziom spełniania wymagania: A

Wymaganie: *Wykorzystywane są informacje o losach absolwentów*

Komentarz:

Szkoła wykorzystuje w procesie nauczania i wychowania informacje o losach absolwentów. Wynikiem współpracy z absolwentami jest powstanie Stowarzyszenia Absolwentów i Sympatyków Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego w Bydgoszczy. Szkoła przygotowuje uczniów do dalszej edukacji i do funkcjonowania na rynku pracy.

Zdecydowana większość (121/134) ankietowanych uczniów na pytanie czy **nauczyciele opowiadają im o losach absolwentów** wskazuje że tak, w tym regularnie (13/134), od czasu do czasu (54/134), bardzo sporadycznie (53/153). Ponad połowa (48/76) ankietowanych nauczycieli wskazała, że informacje o losach absolwentów wykorzystuje często do doskonalenia procesu nauczania lub wychowania, jedna czwarta (18/76), że od czasu do czasu. W wywiadzie podali, że **odbywają się spotkania z absolwentami**, którzy zajmują wysokie stanowiska na uczelniach wyższych. Absolwenci prowadzą zajęcia z uczniami, są też nauczycielami przedmiotów zawodowych w szkole. Dobre przykłady wpływają na pozytywne postrzeganie szkoły przez uczniów, wzrost motywacji do nauki i dobre zachowanie.

Dyrektor szkoły w wywiadzie stwierdził, że szkoła regularnie podejmuje współpracę z absolwentami. Współpraca ta polega między innymi na organizowaniu co pięć lat uroczystości "lecia" szkoły - ostatnio było to 100-lecie szkoły. Prawie wszyscy (71/76) ankietowani nauczyciele podejmują współpracę z absolwentami, połowa (38/76) czyni to regularnie, jedna trzecia (22/76) od czasu do czasu, a jedna piąta (16/76) sporadycznie, nigdy (5/76). Współpraca ta polega na wspólnym organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych (50/76), wycieczek do zakładów pracy

(29/77), praktyk dla uczniów w zakładach, których dyrektorzy to absolwenci szkoły (26/76). Udział szkoły w programie Comenius to zasługa absolwentów (21/76). Absolwenci są zapraszani na spotkania i godziny wychowawcze (19/77), korzysta się z ich pomocy w remontach sal lekcyjnych (13/76), wymianie doświadczeń w ramach doskonalenia zawodowego (7/76). Absolwenci uczestniczą w promocji szkoły (5/76), ponadto pozyskiwane były od absolwentów informacje i materiały do napisania książki o szkole (4/76). Dyrektor i nauczyciele zwrócili uwagę na **powstanie Stowarzyszenia Absolwentów i Sympatyków Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 im. Franciszka Siemiradzkiego w Bydgoszczy**. W 2008 roku szkoła otrzymała od absolwentki mieszkającej w USA spadek z przeznaczeniem na wyposażenie komputerowe i poszerzenie księgozbioru biblioteki szkolnej.

Poczucie lepszego przygotowania do dalszej nauki wśród uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 jest niższe, niż w innych ewaluowanych placówkach tego samego typu. Ponad połowa (72/134) ankietowanych uczniów uważa, że, aby dostać się do wybranej przez siebie szkoły, potrzebuje korepetycji lub innych zajęć poza szkołą, raczej nie (44), zdecydowanie nie (18/134). Połowa (25/49) ankietowanych rodziców uważa, że aby zapewnić sobie możliwość dalszej nauki w uczelni, do której chce się dostać ich dziecko, nie będzie ono potrzebować korepetycji lub innych zajęć poza szkołą, (zdecydowanie nie 4/49, raczej nie 21/49), połowa, że będzie potrzebować. Prawie wszyscy (74/76) ankietowani nauczyciele stwierdzili, że uczniowie szkoły nie potrzebują korepetycji lub innych zajęć poza szkołą. Po odniesieniu tych danych do innych placówek o podobnej charakterystyce okazało się, że uczniowie ewaluowanej szkoły aby zapewnić sobie możliwość dalszej nauki w uczelni, potrzebują więcej korepetycji lub innych zajęć poza szkołą, niż w innych placówkach tego samego typu.

Prawie wszyscy (42/47) ankietowani rodzice mają poczucie, że uczniowie tej szkoły są dobrze przygotowani do funkcjonowania w dalszym życiu. W opinii nauczycieli i dyrektora **szkoła prowadzi różne działania by przygotować uczniów do funkcjonowania na rynku pracy** np.: zajęcia z doradztwa zawodowego dla uczniów klas IV, udział uczniów w targach edukacyjnych na wyższych uczelniach, spotkania z pracodawcami. Dyrektor w wywiadzie podał ponadto naukę języków obcych, rozwijanie kreatywności, umiejętności pracy w grupie, wykorzystanie technologii informacyjnej. Działania te ujęte są w planie pracy wychowawcy i pedagoga na dany rok szkolny. Uczniowie klas czwartych w ankiecie "Moja szkoła" wskazując odczucia o samych sobie stwierdzili, że są samodzielni, aktywni, sami podejmują działania i lubią kontakt z ludźmi. Zdaniem partnerów i samorządu **oferta szkoły jest zdecydowanie dostosowana do potrzeb obecnego rynku pracy**.

Poziom spełniania wymagania: B

Szkoła prowadzi działania informacyjne dotyczące oferty edukacyjnej, działań szkoły i jej osiągnięć. Rodzice i przedstawiciele lokalnego środowiska znają osiągnięcia szkoły i jej uczniów oraz są informowani o celowości i skuteczności prowadzonych działań. Szkoła prowadzi działania promujące wartość uczenia się przez całe życie, jest postrzegana w środowisku lokalnym jako dbająca o jakość uczenia się i dobre relacje ze środowiskiem.

Szkoła informuje o swojej ofercie, działaniach i osiągnięciach twierdzi dyrektor w ankiecie, poprzez umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń, na stronie internetowej, przygotowywanie specjalnych informatorów na temat działalności szkoły, wydawanie własnej gazetki szkolnej, cykliczne prezentacje w lokalnych mediach, nagranie filmu o szkole. Ostatnio w telewizji TVP24 szkoła upowszechniła film prezentujący efekt 2-letniej pracy uczniów i szkoły partnerskiej z Niemiec. Na łamach Gazety Wyborczej i Pomorskiej ukazały się osiągnięcia najzdolniejszych uczniów szkoły np.: ucznia, który sam napisał program komputerowy - symulacja składania robota 3D; ucznia, który otrzymał stypendium Prezesa Rady Ministrów; zaproszenie do udziału w 23 Akcji Honorowego Krwiodawstwa. Po raz ostatni szkoła podjęła działania promocyjno-informacyjne nie więcej niż miesiąc temu. Analiza dokumentów potwierdza działania informacyjne prowadzone przez szkołę.

Partnerzy, samorząd oraz ankietowani rodzice (49) twierdzą, że szkoła informowała ich o osiągnięciach odnoszonych przez uczniów i nauczycieli w tym lub poprzednim roku szkolnym i wymieniają jako przykłady: sukcesy uczniów w konkursach (30/49), sukcesy uczniów w zawodach sportowych (25/49), sukcesy uczniów na olimpiadach przedmiotowych (20/49), udział przedstawicieli szkoły w ważnych wydarzeniach i uroczystościach (18/49), zrealizowanie przez szkołę projektu lub udział w akcji społecznej (18/49), otrzymanie przez szkołę grantu (9/49), nagrody i wyróżnienia przyznawane nauczycielom i innym pracownikom szkoły (8/49), przyznanie uczniom szkoły stypendiów naukowych (6/49). Ankietowani rodzice dobrze oceniają przekazywanie informacji na temat osiągnięć szkoły (13/20), uważają, że są przekazywane na bieżąco, w sposób zrozumiały, są nagłaśniane, aby młodzież była dumna ze swojej szkoły, wartościują szkołę. Zdaniem partnerów i samorządu informacje na temat szkoły są raczej wystarczające, każdy korzysta z takich informacji, którymi jest zainteresowany do współpracy.

Ankietowani nauczyciele (77) informują rodziców o: celu wychowawczym realizowanych działań (71), celu edukacyjnym realizowanych działań (70), celach jakie chce realizować szkoła (68), działaniach szkoły, które sprawdzają się ze względu na ich wartość edukacyjną (60), działaniach szkoły, które sprawdzają się ze względu na ich wartość wychowawczą (58). Rodzice w ankiecie stwierdzili, że są informowani o: celach edukacyjnych działań, które realizują nauczyciele (28/49), celach, które chce realizować szkoła (27/49), celach wychowawczych działań, które realizują nauczyciele (21/49), działaniach szkoły, które sprawdzają się ze względu na ich wartość edukacyjną (15/49) i wychowawczą (10/49). Partnerzy i samorząd otrzymują informacje dotyczące: celów jakie chce realizować szkoła, działaniach szkoły, które sprawdzają się ze względu na ich wartość edukacyjną i wartość wychowawczą.

Zdaniem partnerów, samorządu, dyrektora i ankietowanych rodziców (49) **szkoła prowadzi działania** w lokalnej społeczności **promujące wartość uczenia się przez całe życie**. Badani respondenci wskazali jako działania edukacyjne, które prowadziła szkoła w tym lub poprzednim roku szkolnym dla nich lub innych dorosłych: działania informacyjne (18/49), spotkania z ciekawymi ludźmi (11/49), akcje społeczne (9/49), projekty edukacyjne (7/49). Dyrektor i ankietowani rodzice (49) ponadto podali jeszcze: szkolenia, kursy, warsztaty (17/49), konkursy (10/49), konsultacje, debaty angażujące członków lokalnej społeczności (6/49), inne (3/49) - wykłady na temat narkomanii, spotkania z pedagogiem. W opinii dyrektora kluczowymi działaniami są: bookcrossing – promujący czytelnictwo, akcje krwiodawstwa we współpracy z PCK, zorganizowanie konferencji "Autorytety" dla szkół ponadgimnazjalnych i środowiska lokalnego. W dokumentach szkoły opisane są działania dotyczące osiągania wysokich wyników w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, przyznanie stypendiów Prezesa Rady Ministrów najlepszym uczniom w szkole.

Zdecydowana większość (40/49) ankietowanych rodziców jest zdania, że szkoła dba o jakość uczenia się. Rodzice w wywiadzie twierdzą również, że szkoła dba o jakość uczenia się poprzez wyposażanie w pomoce dydaktyczne sal lekcyjnych, dobór nauczycieli, przygotowanie uczniów do egzaminów zawodowych i maturalnych. W opinii rodziców świadczą o tym: egzaminy próbne, wyniki egzaminów zawodowych i maturalnych, udział uczniów w konkursach, proces osiągania poziomu kształcenia, szansa poprzez egzaminy poprawkowe. Zdaniem partnerów i samorządu szkoła zdecydowanie dba o jakość uczenia się. W ich opinii świadczą o tym wyniki nauki, przygotowanie do zawodu, atrakcyjność kierunków kształcenia, określanie wewnętrznych kryteriów naboru.

Zdaniem partnerów i samorządu oraz zdecydowanej większości (44/49) ankietowanych rodziców, **nauczycielom i innym pracownikom szkoły „zdecydowanie zależy” na współpracy z lokalnym środowiskiem.**

Poziom spełniania wymagania: A

Wymaganie: *Rodzice są partnerami szkoły*

Komentarz:

Rodzice wymieniają się opiniami z nauczycielami, dyrektorem na temat pracy szkoły i sposobu nauczania. Opinie pozyskane od rodziców mają wpływ na działania szkoły. Szkoła wspiera rodziców w wychowaniu dzieci oraz informuje o ich rozwoju. Rodzice uczestniczą w działaniach organizowanych przez szkołę oraz biorą udział w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły.

Prawie wszyscy (45/49) ankietowani **rodzice** wskazują, że **dzielą się** z nauczycielami lub dyrekcją szkoły **swoimi opiniami na temat pracy szkoły i sposobu nauczania** w trakcie zebrań rodziców, prawie połowa (23/49) na indywidualnych rozmowach w ramach wyznaczonych godzin spotkań dla rodziców, jedna czwarta (14/49) na indywidualnych rozmowach poza wyznaczonymi godzinami spotkań dla rodziców (np. podczas przerw, "okienek"). Ankietowani nauczyciele (76) wymieniają, że rodzice dzielą się z nimi swoimi opiniami na temat procesu nauczania w czasie indywidualnych rozmów w ramach wyznaczonych godzin spotkań dla rodziców (68), podczas zebrań rodziców (66), w czasie indywidualnych rozmów poza wyznaczonymi godzinami spotkań z rodzicami (np. podczas przerw, "okienek", itp.) (61), poprzez dziennik internetowy (60), przy okazji uroczystości i imprez szkolnych/ klasowych (48), w ankietach (46/) oraz inaczej np: poprzez e-mail (15). Dyrektor w trakcie wywiadu potwierdza te informacje. Zdaniem prawie wszystkich (45/49) ankietowanych rodziców, nauczyciele poświęcają na kontakty z nimi odpowiednią ilość czasu, ponadto zdecydowana większość rodziców (40/49) uważa, że w szkole tworzone są możliwości do dzielenia się opiniami na temat jej funkcjonowania. Obserwacja szkoły wskazuje, iż na tablicach ogłoszeń wywieszane są informacje dotyczące: zebrań rodziców, terminów indywidualnych spotkań dyrekcji z rodzicami, terminów indywidualnych spotkań nauczycieli z rodzicami oraz godziny dyżuru pedagoga i zespołu ds. wsparcia psychologicznego dla uczniów i rodziców.

Dwie trzecie (35/49) ankietowanych rodziców oraz zdecydowana większość (69/76) ankietowanych nauczycieli uważa, że **opinie rodziców są brane pod uwagę przy planowaniu działań szkoły**. Zdaniem rodziców przykładami działań podjętych przez szkołę pod wpływem ich opinii są: wsparcie uczniów mających problemy finansowe, pertraktacje z firmami dowozowymi, aby dostosować rozkład jazdy autobusów dla uczniów dojeżdżających. Nauczyciele w wywiadzie jako działania podjęte przez szkołę pod wpływem opinii rodziców wymienili: partycypację w kosztach remontów w szkole, zmiany w planie tygodniowym zajęć, planie wychowawczym, planie profilaktyki. Rodzice decydują o udziale swoich niepełnoletnich dzieci w religii i etyce, o tematyce na zajęciach wychowawczych. Dyrektor twierdzi, iż bierze pod uwagę opinie rodziców przy planowaniu działań szkoły, w tym roku zmieniono plan lekcji na prośbę rodziców uczniów ćwiczących w klubach sportowych, wprowadzono zajęcia wyrównawcze. Opinie rodziców również uwzględniono przy organizacji roku szkolnego oraz by zapewnić bezpieczeństwo uczniów.

Zdecydowana większość (41/49) rodziców w ankiecie wskazała, że **szkoła oferuje im jako formy wsparcia wychowawczego**: współpracę wychowawcy z rodzicami, pomoc specjalistów: pedagoga (34), psychologa (21), współpracę nauczycieli z rodzicami (22), dyrektora (11), poradnictwo wychowawcze (11), pomoc poradni psychologiczno-pedagogicznej (7). Szkoła umożliwia dostęp rodzicom do pomocy pedagoga lub psychologa szkolnego (39/49 wskazań), udziela rad i wsparcia przez nauczycieli (20/49), doradza w ramach indywidualnych lub grupowych spotkań z nauczycielem (17/49), pomoc poradni psychologiczno-pedagogicznej (10/49), prowadzi warsztaty psychologiczne doskonalące umiejętności wychowawcze (8/49). Za pomocne formy wsparcia ankietowani rodzice (49) uważają pomoc psychologa lub pedagoga szkolnego (34), udzielanie rad i wsparcia przez nauczycieli w sytuacjach problemowych (23), doradztwo w ramach indywidualnych lub grupowych spotkań z nauczycielem (19), prowadzenie warsztatów psychologicznych doskonalących umiejętności wychowawcze (9) oraz pomoc poradni psychologiczno-pedagogicznej i opieka socjalna (po 6 wskazań). Ankietowani nauczyciele (76) najczęściej jako sposoby wspierania rodziców wybierali: służenie radą i wsparciem w sytuacjach problemowych (70), poznanie sytuacji życiowej wychowanków i ich rodzin (69), utrzymanie stałego kontakt z rodzicami (66),

doradzanie, gdzie rodzice mogą szukać wsparcia (66), w zależności od potrzeb prowadzenie indywidualnych lub grupowych spotkań z rodzicami (57). Dyrektor w wywiadzie za kluczowe sposoby wspierania rodziców w wychowaniu uznał współpracę z wychowawcą i pedagogiem oraz innymi nauczycielami i pracownikami szkoły, profilaktykę w dziedzinie bezpieczeństwa. Z obserwacji placówki wynika, że informacje skierowane do rodziców na temat wychowania wywieszane są w widocznym miejscu, a dotyczą: godzin dyżurów nauczycieli dla rodziców, godzin dyżurów dyrekcji szkoły dla rodziców, informacji o innych formach kontaktu (telefon, adres mailowy). W dokumentacji szkoły znajdują się opisy form wsparcia rodziców w wychowaniu. Są nimi: pomoc pedagoga lub psychologa szkolnego, prowadzenie warsztatów psychologicznych doskonalących umiejętności wychowawcze, pomoc poradni psychologiczno-pedagogicznej, poradnictwo wychowawcze, opieka socjalna, pomoc doradcy zawodowego.

Zdecydowana większość (42/49) ankietowanych rodziców uważa, że jest wystarczająco poinformowana przez szkołę o sukcesach jak i trudnościach swoich dzieci w szkole. W wywiadzie rodzice stwierdzili, że informacje przekazane przez nauczycieli są pomocne w procesie wychowania zwłaszcza te zawarte w e-dzienniku. Zdaniem rodziców ich rola polega nie na kontroli lecz nadzorowaniu dzieci. Zdaniem wszystkich (76/76) ankietowanych nauczycieli rodzice są w wystarczającym stopniu informowani o sukcesach swoich dzieci oraz o trudnościach jakie mają w szkole. W ankiecie rodzice (14) wskazali, że w tym lub poprzednim roku szkolnym brali udział w zebraniach rodziców (7), spotkaniach organizowanych przez pedagoga szkolnego (4), spotkaniach z psychologiem (2), współpracowali z wychowawcą (2), uczestniczyli w warsztatach i wykładach na temat zagrożeń (np. narkotyków).

Trzy czwarte (35/47) ankietowanych rodziców twierdzi, iż nie współuczestniczyło w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły. Jedna trzecia (12/47) wskazała, że decydowała w sprawie wycieczek szkolnych, zmian w planie lekcji, wyborze trójki klasowej oraz finansów Rady Rodziców. W wywiadzie rodzice ponadto podali, że uczestniczyli w podejmowaniu decyzji dotyczących wyrażania opinii, proponowania innych rozwiązań np. zmian w statucie. Wszyscy (76/76) ankietowani nauczyciele stwierdzili, że **rodzice uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących życia szkoły**. Dyrektor w wywiadzie oraz ankietowani nauczyciele (76) wskazali jako przykłady konkretnych decyzji, na które mieli wpływ rodzice: organizowanie imprez i uroczystości szkolnych (51), ustalanie wysokości składki na Radę Rodziców (48), remonty i modernizacje pracowni (37), dysponowanie finansami na koncie Rady Rodziców (27), udział uczniów w lekcjach religii (27), wybór reprezentantów do Rady Rodziców (26), udział uczniów w wycieczkach szkolnych (22), opiniowanie programu wychowawczego szkoły (3), opiniowanie organizacji pracy szkoły (2). W opinii dyrektora największy wpływ mieli rodzice na opiniowanie planu pracy szkoły oraz sprawy wychowawcze. Analiza dokumentów wskazuje, że **rodzice mają wpływ na decyzje dotyczące kwestii organizacyjnych i wychowawczych**.

Poziom spełniania wymagania: B

Wymaganie: *Funkcjonuje współpraca w zespołach*

Komentarz:

W szkole nauczyciele pracują w zespołach wychowawczych, profilaktycznych i zadaniowych. Analizują efekty swojej pracy oraz wspólnie planują działania i rozwiązują problemy oraz uczestniczą w formach doskonalenia zawodowego dotyczących metod i sposobów współpracy. Wymieniają się doświadczeniami z tego zakresu.

W szkole funkcjonują różne zespoły zadaniowe. Dyrektor szkoły i nauczyciele w przeprowadzonej ankiecie uznali, że wszyscy zaangażowani są w pracę zespołów. Najczęściej **pracują w zespole** programowym (65/76) oraz **wychowawczym i profilaktycznym** (60/76). Duża grupa nauczycieli (49/76) zaangażowanych jest w prace zespołów ds. organizacji imprez dla uczniów, rodziców lub nauczycieli. Ponadto 23 nauczycieli zadeklarowało swój udział w pracy innych, niż wymienione, zespołów m.in.: przedmiotowych, oddziałowych, zespole ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, statutowym i do opracowania Przedmiotowego Systemu Oceniania z języków obcych.

Dyrektor i nauczyciele zgodnie twierdzą że, zespoły **analizują swoją pracę i większość działań planowana jest wspólnie z innymi nauczycielami**. W przeprowadzonej ankiecie zdecydowana większość nauczycieli wskazała (69/76), że regularnie stosuje procedury ewaluacyjne, sześć osób wskazało, że czyni to w spontanicznej refleksji nad efektami po zakończeniu pracy lub jakiegoś jej etapu. W wywiadzie jako przykład działań podali, że dokonują analizy sprawozdań z pracy zespołów przedmiotowych zwłaszcza analizę wyników egzaminów zewnętrznych i działań dotyczących współpracy między zespołami oraz nauczycielami poszczególnych przedmiotów.

Przy rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych nauczyciele działają wspólnie. Większość nauczycieli (46/76) w ankiecie stwierdza, że bardzo często korzysta z pomocy innych nauczycieli w rozwiązywaniu problemów, które napotykają w szkole i wymienia się doświadczeniami. Przykładem jest rozwiązywanie problemów dydaktycznych, współpraca z pedagogiem i psychologiem, współpraca z zespołem mediacyjnym. Dyrektor w ankiecie potwierdził, że nauczyciele najczęściej problemy rozwiązują zespołowo.

Z ankiety dla dyrektora, analizy dokumentów oraz ankiety dla nauczycieli wynika, że były prowadzone **w szkole formy doskonalenia zawodowego dotyczące metod i form współpracy** zespołowej jako szkolenia wewnętrzne (71/77) na temat: funkcjonowanie zespołów przedmiotowych, tworzenie szkolnych programów nauczania, pomoc psychologiczno-pedagogiczna - tworzenie Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia (KIPU), wdrażanie nowej podstawy programowej, prowadzenie e-dziennika. W opinii dyrektora i nauczycieli uczestnictwo w tych szkoleniach było zdecydowanie przydatne w praktyce (61/76) oraz raczej przydatne (12/76). Zdaniem pracowników niepedagogicznych oni również uczestniczą wspólnie z pracownikami pedagogicznymi szkoły w szkoleniach dotyczących doskonalenia pracy zespołowej. **Wymieniają się doświadczeniami z tego zakresu**. Uczą się sposobów i form współpracy zwłaszcza w procesie wychowawczym.

Poziom spełniania wymagania: A

W szkole sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny. Ewaluacja wewnętrzna prowadzona jest przez zespoły nauczycieli, które opracowują wnioski z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego i wykorzystują je do planowania pracy szkoły. Opracowane wnioski służą do wprowadzania prorozwojowych zmian w funkcjonowaniu szkoły, zwłaszcza przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy.

Z wywiadu z dyrektorem wynika, że nauczyciele dokonują ewaluacji prowadzonych przez siebie zajęć w formie sprawozdań oraz za pomocą arkusza analizy pracy nauczyciela. Z ankiety dla dyrektora i ankietowanych nauczycieli (60/76) oraz analizy dokumentów wynika, że w szkole do przygotowania planu ewaluacji wewnętrznej powołany jest zespół, w którego pracach uczestniczą i są zaangażowani prawie wszyscy nauczyciele, którzy przeprowadzają i analizują testy diagnostyczne, opracowują i analizują ankiety ewaluacyjne, obserwują zajęcia, analizują działania ewaluacyjne, uczestniczą w posiedzeniach komisji przedmiotów zawodowych, dokonują analizy wyników nauczania i sytuacji wychowawczej w szkole, przygotowują obszary do ewaluacji.

Z ankiety dla nauczycieli wynika, że uważają ewaluację za niezbędną i zrobili to dla poprawienia jakości własnej pracy (57/77) oraz, że udział w przeprowadzeniu ewaluacji wewnętrznej był spowodowany zwyczajem panującym w szkole (51/77). Dyrektor w wywiadzie stwierdził, że **wnioski z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego przedstawiane są na radzie pedagogicznej i wykorzystywane do planowania pracy szkoły**. Za najważniejsze zmiany wprowadzone na podstawie sprawowanego nadzoru dyrektor uznał prowadzenie zajęć dodatkowych z uczniami o różnych możliwościach intelektualnych w celu rozwijania zainteresowań, bądź wyrównywania szans (dostosowanie zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości ucznia) oraz zapewnienie bezpieczeństwa uczniom. Zdecydowana większość nauczycieli (67/76) w ankiecie stwierdziła, że **wnioski** płynące z nadzoru pedagogicznego (ewaluacji wewnętrznej) **są podstawą dla wprowadzanych zmian w funkcjonowaniu szkoły**.

W wywiadzie nauczyciele wskazali najważniejsze zmiany w funkcjonowaniu szkoły wprowadzone w oparciu o wnioski z wewnętrznego nadzoru pedagogicznego: określenie terminów wypełniania dokumentacji elektronicznej (e - dziennik), zwiększenie ilości ocen bieżących, analiza programów nauczania, dzielenie się swoją wiedzą w ramach doskonalenia zawodowego, dostosowanie tematyki szkolenia rady pedagogicznej do aktualnych potrzeb, tworzenie pozytywnego wizerunku szkoły w środowisku i upowszechnianie osiągnięć uczniów, realizacja zajęć wychowania fizycznego w grupach międzyoddziałowych dziewcząt.

Zdaniem wszystkich respondentów wielość podejmowanych działań ma wpływ na rozwój szkoły, gdyż wdrożenie przez nauczycieli różnorodnych metod pracy powoduje zmianę postawy uczniów, lepsze wyniki w nauce i na egzaminach zewnętrznych oraz **kształcenie umiejętności funkcjonowania na rynku pracy**. W opinii partnerów szkoły przedstawionej w czasie wywiadu, osobowość dyrektora, jej otwartość, postawa dobroci i wrażliwości, dbałość o kadre i świetne zarządzanie gwarantuje wysoką jakość zarządzania szkołą.

Poziom spełniania wymagania: A

Warunki lokalowe szkoły są wystarczające do realizowania podstawy programowej. Chlubą szkoły jest Edukacyjna Baza Lotnicza. Szkoła posiada plan poprawy warunków lokalowych i pozyskiwania środków na doposażenie i uzupełnienie pomocy dydaktycznych, by uczniowie byli dobrze przygotowani w praktyce do wymagań jakie stawia im dzisiejszy przemysł.

Zabytkowy budynek technikum mechanicznego, jest po modernizacji dachu i położeniu nowej elewacji. Posiada przestronne sale lekcyjne, wyposażone w środki niezbędne do realizacji procesu nauczania. Z obserwacji placówki wynika, że szkoła posiada gabinety: pielęgniarki i pedagoga, nową w pełni wyposażoną salę gimnastyczną z zapleczem (siłownia), hangary dla samolotów, dodatkowy budynek przeznaczony na pracownię mechatroniki, płatowca i awioniki, świetlicę, sklepik szkolny, bibliotekę, aulę. **Chlubą szkoły jest Edukacyjna Baza Lotnicza:** samolot Iskra, SU 22, dwa śmigłowce MI 2, pracownia "technik mechanik" na potrzeby egzaminu zawodowego. W szkole funkcjonuje sześć pracowni komputerowych, dostęp do szybkiego Internetu a wszystkie sale lekcyjne i pracownie wyposażone są w stanowiska komputerowe dla nauczycieli.

Zdaniem ankietowanych nauczycieli i dyrektora pełen monitoring szkoły i przyległych terenów oraz przestronne korytarze a także częściowo wyremontowane toalety podnoszą poziom bezpieczeństwa i poczucie estetyki. **Warunki lokalowe szkoły i wyposażenie są wystarczające do realizowania podstawy programowej.** Pojawiają się jednak utrudnienia. Nauczyciele w wywiadzie przyznali, że mankamentem jest mała ilość sal lekcyjnych, brak laboratorium do nauki języków obcych i boiska sportowego. Opinię taką przedstawił także dyrektor szkoły. Wśród rodziców zdania są podzielone: Prawie połowa (23/49) dostrzega nieliczne braki, 19/49 ankietowanych ocenia warunki lokalowe jako odpowiednie. Ich zdaniem szkoła jest dobrze wyposażona jednak warto podjąć działania by przystosować placówkę do pobytu w szkole uczniów niepełnosprawnych. Dyrektor szkoły **ma opracowany 5-letni plan poprawy warunków lokalowych i pozyskiwania środków na doposażenie i uzupełnienie pomocy dydaktycznych**, który zakłada m.in.: budowę wielofunkcyjnego boiska sportowego, otwarcie Edukacyjnej Bazy Lotniczej, modernizację sieci komputerowej. Partnerzy szkoły w wywiadzie potwierdzili realizację działań zmierzających do wzbogacenia wyposażenia i zasobów lokalowych szkoły. Podali, że trwa budowa stanowisk egzaminacyjnych, modernizacja pracowni przedmiotowych w ramach projektu "Zawodowe Horyzonty", inwestycja w nowoczesne laboratoria.

Placówka we wzbogacaniu bazy i pomocy dydaktycznych jest wspomagana przez samorząd, rodziców i partnerów. Dzięki współpracy szkoła wzbogaciła się o sprzęt multimedialny, silniki lotnicze, oprzyrządowanie do samolotów i samoloty. Rozbudowano hangar dla samolotów, trwa budowa sali płatowca. Partnerzy oceniają te działania bardzo dobrze bo baza jest coraz lepsza. Twierdzą, że dzięki absolwentom szkoły, zainteresowaniu władz wojewódzkich i samorządowych oraz przyjaciół szkoła inwestuje w najnowocześniejszy sprzęt, by uczniowie byli **dobrze przygotowani w praktyce do wymagań jakie stawia im dzisiejszy przemysł.**

Poziom spełniania wymagania: A

Wnioski z ewaluacji:

1. W szkole wprowadzono szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, organizowane są zajęcia w muzeum, bibliotece, teatrze, wycieczki tematyczne i krajoznawcze, wyposażono sale informatyczne w najnowocześniejszy sprzęt komputerowy z dostępem do Internetu, utworzono klasy w zawodach zgodnych z potrzebami rynku pracy i zainteresowaniami uczniów, co umożliwi uczniom pełniejszy wielokierunkowy rozwój.
2. Współpraca szkoły ze środowiskiem wpływa na wzajemny rozwój, gdyż uczniowie biorą udział w wielu imprezach organizowanych przez różne instytucje, organizują spotkania z komputerem dla przedszkolaków, lekcje w Edukacyjnej Bazie Lotniczej dla gimnazjalistów, konferencje i konkursy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, rodziców.
3. Realizowane przez szkołę założenia koncepcji pracy szkoły sprzyjają uzyskaniu certyfikatu lotniczego PART 67 i PART 47 oraz funkcjonowaniu centrum E - szkoleń.
4. Szkoła podejmuje współpracę z absolwentami. Dobre przykłady tej współpracy wpływają na pozytywne postrzeganie szkoły przez uczniów, wzrost motywacji do nauki i dobre zachowanie.
5. Szkoła analizuje osiągnięcia uczniów, w tym wyniki z egzaminu maturalnego i potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Wspiera ich w różny sposób w przygotowaniu się do tych egzaminów. Analiza wyników egzaminów, przede wszystkim ilościowa wskazuje na diagnozę mocnych i słabych stron procesów edukacyjnych i w dużym stopniu uwzględniana jest w planowaniu działań ukierunkowanych na podniesienie efektów kształcenia.
6. W placówce podejmuje się działania na rzecz lokalnego środowiska, współpracuje z wieloma podmiotami w województwie i za granicą. Rodzice współdziałają ze szkołą, akceptują jej koncepcję pracy oraz wdrażany model wychowania młodzieży, co zapewnia spójność działań, służy rozwojowi i integruje środowisko lokalne.
7. Efektywna współpraca z rodzicami, partnerami, uczniami i samorządem wpływa na postrzeganie placówki jako dbającej o jakość kształcenia, modyfikującej ofertę edukacyjną do potrzeb rynku pracy, co skutkuje wzrastającym z roku na rok naborem uczniów.
8. Szkoła promuje swoje działania w ofercie edukacyjnej uwzględniając kontakty ze środowiskiem lokalnym. Dzięki wzajemnej współpracy szkoła otwiera nowe kierunki kształcenia, a uczniowie odbywając praktyki zawodowe poznają najnowsze technologie w danym zawodzie.
9. Systematycznie dokonywana w szkole analiza ilościowa i jakościowa wyników egzaminów zewnętrznych sprzyja doskonaleniu metod pracy nauczycieli oraz przyczynia się do wzrostu efektów kształcenia uczniów, mający wpływ na wyższą zdawalność egzaminu maturalnego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe.
10. Warunki lokalowe szkoły i wyposażenie, szczególnie bogate w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz lotniczych, umożliwiają realizację podstawy programowej i przyjętych w szkole programów nauczania, zaspokajają potrzeby uczniów. W szkole istnieje spójny z programem rozwoju plan poprawy warunków lokalowych i wyposażenia w środki dydaktyczne, który jest realizowany we współpracy z organem prowadzącym.
11. Wszyscy ankietowani nauczyciele potwierdzili swoje zaangażowanie w realizacji ewaluacji wewnętrznej. Większość ma przekonanie o celowości oraz znaczeniu ewaluacji wewnętrznej dla poprawienia jakości własnej pracy. Aktywną rolę w prowadzeniu ewaluacji odgrywa powołany do tego celu przez dyrektora zespół nauczycieli. Wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego są uwzględniane w planowaniu pracy szkoły i skutkują pozytywnymi zmianami w jej funkcjonowaniu.

Wymaganie	Poziom spełniania wymagania
Obszar: Efekty	
Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe	B
Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności	B
Uczniowie są aktywni	A
Respektowane są normy społeczne	A
Obszar: Procesy	
Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy	B
Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej	B
Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany	B
Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli	B
Kształtuje się postawy uczniów	B
Prowadzone są działania służące wyrównywaniu szans edukacyjnych	B
Obszar: Środowisko	
Wykorzystywane są zasoby środowiska na rzecz wzajemnego rozwoju	A
Wykorzystywane są informacje o losach absolwentów	B
Promowana jest wartość edukacji	A
Rodzice są partnerami szkoły	B
Obszar: Zarządzanie	
Funkcjonuje współpraca w zespołach	A
Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny	A
Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie	A

Raport sporządzili:

- Iwona Andrzejewska
- Anna Koziółkiewicz
- Tadeusz Dąbrowski

Kurator Oświaty:

.....